Rok II (XII) Kraków, czerwiec 1949 Nr 2

BIULETYN INFORMACYJNY
DELEGATA MINISTRA OŚWIATY DO SPRAW OCHRONY PRZYRODY

Ustawa z dnia 7 kwietnia 1949 r. o ochronie przyrody
(Dz. U. R. P. z 29 kwietnia 1949 r. Nr 25, poz. 180)

Rozdział 1
Przedmiot i zakres ochrony przyrody

Art. 1. Ochrona przyrody w rozumieniu niniejszej ustawy oznacza zachowanie, restytuowanie i właściwe użytkowanie:
1) zasobów przyrody,
2) tworów przyrody żywej i nieożywionej, tak poszczególnych okazów i ich skupień jak i zbiorowisk na określonych obszarach oraz gatunków roślin i zwierząt, których ochrona leży w interesie publicznym ze względów naukowych, estetycznych, historyczno-pamiątkowych, zdrowotnych i społecznych oraz ze względu na swoiste cechy krajobrazu.

Rozdział 2
Władze i organa ochrony przyrody

Art. 2. 1. Minister Leśnictwa czuwa nad całością ochrony przyrody oraz jest władzą naczelną ochrony przyrody w zakresie określonym w art. 1 pkt. 2.

2. W sprawach, należących do zakresu działania innych ministrów, Minister Leśnictwa działa w porozumieniu z tymi ministrami.

3. Do Ministra Oświaty należą sprawy krzewienia zasad ochrony przyrody na wszystkich szczeblach szkolnictwa i oświaty dorosłych oraz szerzenie idei ochrony przyrody w społeczeństwie.

4. Do innych ministrów należą sprawy z zakresu ochrony przyrody, przekazane im osobnymi przepisami.

Art. 3. 1. Ustanawia się Państwową Radę Ochrony Przyrody jako organ doradczy i opiniodawczy władz państwowych w sprawach ochrony przyrody.

2. Państwowa Rada Ochrony Przyrody składa się z trzydziestu członków, powołanych przez Radę Ministrów spośród przedstawicieli nauki, przedstawicieli instytucji zainteresowanych w sprawach ochrony przyrody, oraz osób działających na polu ochrony przyrody.

3. Przewodniczącym Państwowej Rady Ochrony Przyrody jest Minister Leśnictwa. Minister Leśnictwa może spośród członków Państwowej Rady Ochrony Przyrody powołać zastępcę przewodniczącego, któremu przysługuje tytuł Delegata Ministra Leśnictwa do Spraw Ochrony Przyrody.

4. Kadencja Państwowej Rady Ochrony Przyrody trwa lat pięć.

5. Organizację Państwowej Rady Ochrony Przyrody, siedzibę jej oraz tryb powoływania jej członków określi Rada Ministrów w drodze rozporządzenia.

Art. 4. 1. Do zakresu działania Państwowej Rady Ochrony Przyrody należy:

1) przedstawianie wniosków w sprawach ochrony przyrody,
2) wydawanie opinij o projektach: ustaw, rozporządzeń, zarządzeń i orzeczeń, dotyczących ochrony przyrody,
3) wydawanie opinij w sprawach gospodarki w parkach narodowych oraz programu i wykonania prac badawczych na terenie parków narodowych,
4) wydawanie opinij o kwalifikacjach fachowych kandydatów na konserwatorów przyrody i dyrektorów (kierowników) parków narodowych.

2. Ponadto Minister Leśnictwa może w porozumieniu z Ministrem Oświaty zlecić Państwowej Radzie Ochrony Przyrody wykonywanie innych zadań z zakresu ochrony przyrody, a w szczególności:

1) inicjowanie i prowadzenie badań naukowych w dziedzinie ochrony przyrody,
2) szerzenie idei ochrony przyrody w społeczeństwie,
3) opracowywanie i wydawanie publikacji z dziedziny ochrony przyrody.

3. Minister Leśnictwa w porozumieniu z Ministrem Spraw Zagranicznych może zlecić Państwowej Radzie Ochrony Przyrody współpracę z organizacjami ochrony przyrody w stosunkach międzynarodowych.

Art. 5. 1. Organem fachowym Ministra Leśnictwa w sprawach ochrony przyrody jest mianowany przez niego Naczelny Konserwator Przyrody.

2. Władzą ochrony przyrody II instancji jest wojewoda, którego organem fachowym jest konserwator przyrody, mianowany przez Ministra Leśnictwa.

3. Władzą ochrony przyrody I instancji jest starosta, który działa przez właściwego terenowo nadleśniczego państwowego albo dyrektora (kierownika) parku narodowego.

4. Zakres czynności konserwatora przyrody oraz nadleśniczego państwowego i dyrektora (kierownika) parku narodowego w dziedzinie ochrony przyrody określi Minister Leśnictwa w porozumieniu z Ministrem Administracji Publicznej.

Art. 6. 1. Minister Leśnictwa powołuje wojewódzkie komitety ochrony przyrody jako organa doradcze i opiniodawcze władz II instancji.

2. Zakres działania, organizację, skład, tryb powołania i siedzibę komitetów określi w drodze rozporządzenia Minister Leśnictwa w porozumieniu z Ministrem Administracji Publicznej.

Art. 7. 1. Bezpośredni nadzór nad przestrzeganiem przepisów o poddaniu pod ochronę przedmiotów sprawują obok właściwych władz organa administracji lasów państwowych.

2. Organa administracji lasów państwowych mogą nakładać i ściągać grzywny w drodze doraźnych nakazów karnych za wykroczenia przeciwko przepisom z zakresu ochrony przyrody w razie schwytania winnego na gorącym uczynku, albo gdy nie ma wątpliwości co do osoby sprawcy, jeśli winny oświadczył, że grzywnę uiści bezzwłocznie.

Art. 8. 1. Minister Leśnictwa w porozumieniu z Ministrem Administracji Publicznej może powołać w drodze rozporządzenia specjalne straże ochrony przyrody i określić ich obowiązki i uprawnienia.

2. Upoważnione przez Ministra Leśnictwa organizacje społeczne, mające na celu ochronę przyrody, mogą współdziałać w organizacji straży ochrony przyrody i wówczas ponoszą koszty jej utrzymania. Utrzymanie takich straży nie może obciążać Skarbu Państwa.

Rozdział 3

Ochrona zasobów przyrody

Art. 9. 1. Zadaniem władz ochrony przyrody jest czuwanie, aby gospodarowanie zasobami przyrody odbywało się zgodnie z zasadami, zmierzającymi do zabezpieczenia i wzmożenia naturalnych sił wytwórczych przyrody.

2. Władze państwowe obowiązane są zasięgać opinii Państwowej Rady Ochrony Przyrody w sprawach zamierzeń, mogących wpłynąć w sposób istotny na równowagę sił przyrody oraz powiadamiać Ministra Leśnictwa o stanowisku, zajętym w stosunku do udzielonej opinii. W sprawach tych Państwowa Rada Ochrony Przyrody może również wypowiadać opinię z własnej inicjatywy.

3. Minister Leśnictwa jest uprawniony do przedstawiania Radzie Ministrów spraw, w których władze państwowe nie zasięgały opinii Państwowej Rady Ochrony Przyrody lub też nie zastosowały się do wypowiedzianej przez nią opinii.

Art. 10. 1. Ze względu na wyjątkowe znaczenie dla interesu publicznego lasów, zadrzewień i zakrzewień obszar ich będzie zwiększony przez:

1) zalesianie, zadrzewianie lub zakrzewianie lotnych piasków, nieużytków, nieopłacalnych rolniczo gruntów, nadbrzeży wód otwartych, stromych zboczy górskich i źródlisk potoków,
2) wprowadzanie pasów zieleni wysokiej.

2. Minister Leśnictwa w porozumieniu z Ministrami: Rolnictwa i Reform Rolnych, Obrony Narodowej, Administracji Publicznej, Kultury i Sztuki, Komunikacji i Odbudowy oraz innymi właściwymi ministrami stosownie do ich właściwości ustali w drodze rozporządzenia:

1) zasady oraz właściwość władz i tryb postępowania w sprawach, o których mowa w ustępie pierwszym,
2) przepisy o ochronie zadrzewień oraz o zakładaniu i utrzymywaniu urządzeń lęgowych dla ptactwa.

3. Rozporządzenie to może uzależnić usuwanie drzew i krzewów od pozwolenia władzy lub od ponownego zadrzewienia lub zakrzewienia.

Rozdział 4

Poddanie pod ochronę tworów przyrody

Art. 11. Poddanie pod ochronę następuje przez:

1) uznanie za pomniki przyrody poszczególnych tworów przyrody lub ich skupień,

2) uznanie za rezerwaty przyrody określonych obszarów, na których podlega ochronie całość przyrody, niektóre jej składniki lub estetyczne cechy krajobrazu,
3) utworzenie parków narodowych na określonych obszarach na powierzchni nie mniejszej od 500 ha, o szczególnych wartościach dla interesu publicznego, wymienionych w art. 1 pkt 2,
4) wprowadzenie ochrony poszczególnych gatunków roślin i zwierząt, zagrożonych w swym bycie lub ilościowym występowaniu.

Art. 12. 1. Uznanie za pomnik przyrody następuje w drodze orzeczenia władzy ochrony przyrody II instancji.

2. Orzeczenie o uznaniu za pomnik przyrody określi ograniczenia, wprowadzone na podstawie art. 18.

3. Orzeczenie o uznaniu za pomnik przyrody ogłaszane jest we właściwym urzędowym dzienniku wojewódzkim.

Art. 13. 1. Uznanie za rezerwat przyrody następuje w drodze zarządzenia Ministra Leśnictwa.

2. Zarządzenie o uznaniu za rezerwat przyrody określi szczególny cel ochrony i ograniczenia, wprowadzane na podstawie art. 18.

3. Zarządzenie o uznaniu za rezerwat przyrody ogłaszane jest w Monitorze Polskim.

Art. 14. 1. Utworzenie parku narodowego następuje w drodze rozporządzenia Rady Ministrów, wydanego na wniosek Ministra Leśnictwa.

2. Rozporządzenie to będzie zawierało:
1) nazwę parku narodowego,
2) określenie obszarów wchodzących w skład parku narodowego,
3) określenie ograniczeń wprowadzanych na podstawie art. 18,
4) określenie zasad zagospodarowania,
5) ustanowienie podległej Ministrowi Leśnictwa władzy, powołanej do sprawowania zarządu parku narodowego, oraz określenie jej zakresu działania.

3. Utworzenie parku narodowego może nastąpić tylko na obszarze objętym planem zagospodarowania przestrzennego.

Art. 15. Wprowadzenie ochrony poszczególnych gatunków roślin i zwierząt następuje w drodze rozporządzenia Ministra Leśnictwa, wydanego w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Reform Rolnych, w stosunku zaś do roślin leczniczych — także w porozumieniu z Ministrem Zdrowia.

Art. 16. 1. Wydawanie rozporządzeń, zarządzeń i orzeczeń, wymienionych w art. 12—15, winno być poprzedzane zasięgnięciem opinii organów opiniodawczych, przewidzianych w niniejszej ustawie według ich właściwości.

2. Orzeczenia i zarządzenia, wymienione w art. 12 i 13, — jeżeli dotyczą przedmiotów, znajdujących się pod zarządem organów administracji państwowej nie zespolonych z władzami administracji ogólnej lub organów przedsiębiorstw i instytucji państwowych — władze ochrony przyrody wydają w porozumieniu z właściwymi władzami lub organami.

Art. 17. W celu ewidencji pomników przyrody, rezerwatów przyrody i parków narodowych właściwe władze ochrony przyrody prowadzą ich rejestry: centralny, wojewódzkie i powiatowe. Sposób prowadzenia rejestrów i udostępnienia ich ludności określi Minister Leśnictwa w porozumieniu z Ministrem Administracji Publicznej.

Rozdział 5

Wykonywanie ochrony

Art. 18. W przypadkach, przewidzianych w art. 12—15, ograniczenia odpowiednio do przedmiotów i zadań ochrony przyrody mogą polegać na:

1) czasowym lub nieograniczonym w czasie zakazie dokonywania wszelkich lub istotnych zmian przedmiotów,
2) zakazie: używania, użytkowania, uszkadzania i zanieczyszczania przedmiotów lub terenów,
3) zakazie: polowania, rybołówstwa, chwytania i zabijania dziko żyjących zwierząt, zbioru z dzikiego stanu niektórych roślin leczniczych lub ich części oraz niszczenia lub uszkadzania drzew i innych roślin, zanieczyszczania wody i zmiany jej biegu, niszczenia gleby, wydobywania skał i minerałów oraz wzniecania ognia,
4) zakazie: zbywania, nabywania, przewożenia lub wywożenia za granicę przedmiotów,
5) zakazie: umieszczania na określonych przedmiotach lub na określonych terenach tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków oraz zakłócania ciszy,
6) zakazie: wznoszenia budowli w ogóle lub w określonym rozmiarze, charakterze i sposobie użytkowania, jak również wznoszenia i prowadzenia zakładów przemysłowych lub handlowych oraz urządzeń komunikacyjnych i innych urządzeń technicznych,

7) regulowaniu dostępu do określonych przedmiotów lub określonych terenów, wyjąwszy ich właścicieli, użytkowników i posiadaczy oraz ich domowników i najemnych pracowników.

Art. 19. 1. Władza ochrony przyrody może uznać potrzebę wykonania prac i urządzeń ochronnych, a w szczególności: budowania wałów, regulowania spadku wód, zalesiania, sadzenia i siewu roślin, grodzenia, umieszczania ogłoszeń dotyczących ochrony, jak również wykonania innych prac i urządzeń, mających na celu utrzymanie, zabezpieczenie i udostępnienie przedmiotów poddanych pod ochronę.

2. Wydawanie powyższych zarządzeń co do parków narodowych i rezerwatów przyrody należy do właściwości władz ochrony przyrody II instancji, a co do pomników przyrody — do właściwości władz ochrony przyrody I instancji.

3. Do wydawania takich zarządzeń w odniesieniu do parku narodowego Minister Leśnictwa może upoważnić dyrektora (kierownika) parku narodowego.

4. Do zarządzeń, przewidzianych w niniejszym artykule, stosuje się odpowiednie przepisy art. 16 ust. 2.

Art. 20. 1. Wykonywanie czynności zakazanych lub podlegających ograniczeniu na mocy art. 18 może nastąpić na podstawie zezwoleń wydanych przez władzę, która wprowadziła odnośne ograniczenia, jeżeli wydawanie ich na terenie parku narodowego nie należy do zakresu działania władzy ustanowionej w rozporządzeniu o utworzeniu parku narodowego.

2. Jeżeli wykonywanie tych czynności wymaga w myśl ogólnie obowiązujących przepisów zezwolenia rzeczowo właściwych władz, zezwolenia tych władz będą wydawane jedynie w porozumieniu z właściwymi władzami ochrony przyrody.

Art. 21. 1. W nagłych przypadkach Minister Leśnictwa lub władza ochrony przyrody II instancji — a w razie potrzeby władza ochrony przyrody I instancji — może, nie zasięgając opinii organów opiniodawczych, wydać tymczasowe zarządzenie o wprowadzeniu ograniczeń, wymienionych w art. 18.

2. Zarządzenie tymczasowe jest natychmiast wykonalne. Traci ono swą moc obowiązującą po upływie 3 miesięcy, jeżeli nie jest przewidziane na okres krótszy.

Art. 22. Określenie obszarów poddawanych ochronie i sposobu użycia tych obszarów oraz wprowadzanie ograniczeń, wpływa-

jących na sposób użycia terenów, następuje stosownie do planów zagospodarowania przestrzennego, a w razie ich braku — po uzgodnieniu zamierzeń z władzami planowania przestrzennego.

Rozdział 6

Skutki prawne poddania pod ochronę

Art. 23. 1. Zarządzenie o poddaniu pod ochronę lub wprowadzeniu ograniczeń, wymienionych w art. 18, należy doręczyć właścicielowi lub posiadaczowi przedmiotu oraz ogłosić przez publiczne obwieszczenie w gminie, w której znajduje się przedmiot ochrony, w sposób odpowiadający zwyczajom miejscowym.

2. Osobom, mającym inne prawa na przedmiocie, które wskutek zarządzenia ulegają ograniczeniu lub zniesieniu, zarządzenia będą doręczane przez publiczne ich obwieszczenie w gminie, w której znajduje się przedmiot ochrony, w sposób odpowiadający zwyczajom miejscowym. Dzień obwieszczenia uważa się za dzień doręczenia.

3. Termin odwołania dla osób, wymienionych w ustępie poprzedzającym, wynosi dni trzydzieści.

4. O zarządzeniu tymczasowym zawiadamia się właściciela, posiadacza lub użytkownika według przepisów o postępowaniu administracyjnym bądź w trybie ust. 2.

5. Poddanie pod ochronę przedmiotu obowiązuje bez względu na zmianę osoby właściciela, posiadacza i użytkownika.

Art. 24. Jeżeli przedmiot, poddany pod ochronę, stanowi własność osób prawnych prawa publicznego, koszty wykonania prac i utrzymania urządzeń ochronnych, uznanych przez władzę ochrony przyrody za konieczne, ciążą na władzy lub instytucji, pod których zarządem znajduje się przedmiot.

Art. 25. 1. Jeżeli przedmiot, poddany pod ochronę, stanowi własność prywatną, władza ochrony przyrody powiadomi właściciela o konieczności wykonania prac i urządzeń ochronnych z wezwaniem, aby oświadczył w oznaczonym terminie czy wykona je na własny koszt.

2. W przypadkach braku odpowiedzi, odpowiedzi odmownej, niewykonania prac i urządzeń ochronnych w oznaczonym terminie albo wykonania ich w sposób niedostateczny lub nieodpowiedni, władza ochrony przyrody uprawniona jest do wykonania uznanych za konieczne prac i urządzeń ochronnych na koszt Skarbu Państwa.

Art. 26. 1. Jeżeli skutkiem dokonania prac i wkładów, przewidzianych w art. 19, właściciel lub osoby, mające inne prawa na przedmiocie, odnoszą korzyści majątkowe bez ponoszenia kosztów, są obowiązani w miarę odnoszonych korzyści przyczyniać się do utrzymania urządzeń wprowadzonych przez władze państwowe, a nawet sami ponosić koszty tego utrzymania.

2. Udział w kosztach utrzymania w braku porozumienia oznaczy na wniosek właściwej władzy ochrony przyrody właściwy sąd miejsca położenia przedmiotu w trybie postępowania niespornego.

Art. 27. W przypadkach poddania pod ochronę całości lub części przedmiotu, dla którego istnieją księgi wieczyste, na wniosek właściwej władzy ochrony przyrody będzie ujawnione w księdze poddanie przedmiotu pod ochronę. Gdy dalsza ochrona stanie się bezprzedmiotowa, na wniosek właściwej władzy ochrony przyrody zostanie skreślony w księdze wieczystej odnośny wpis.

Rozdział 7

Przepisy karne

Art. 28. Kto umyślnie wykracza przeciwko zakazom, wymienionym w art. 18 — podlega karze aresztu do trzech miesięcy i karze grzywny do 150.000 zł albo jednej z tych kar.

Art. 29. Kto nabywa lub w jakimkolwiek celu przyjmuje przedmioty, pochodzące z przestępstwa, określonego w artykule poprzedzającym, albo pomaga do ich zbycia lub ukrycia — podlega karze aresztu do jednego miesiąca i karze grzywny do 50.000 zł albo jednej z tych kar.

Art. 30. 1. Narzędzia i przedmioty, służące do popełniania przestępstwa, określonego w art. 28 i 29, jak również przedmioty pochodzące z takiego przestępstwa, podlegają przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa bez względu na to czyją stanowią własność. Jeżeli jednak sprawca wszedł w posiadanie przedmiotu bez zgody jego właściciela, przedmiot ten należy zwrócić właścicielowi.

2. Jeżeli władza administracji ogólnej orzekła przepadek przedmiotu lub nie zarządziła jego zwrotu, właścicielowi przedmiotu, podlegającego przepadkowi, służy prawo żądania skierowania sprawy na drogę postępowania sądowego w tym zakresie.

Art. 31. 1. Orzecznictwo w sprawach o przestępstwa, przewidziane w niniejszej ustawie, należy do właściwości powiatowych władz administracji ogólnej i odbywa się w trybie postępowania karno-administracyjnego.

2. Ściganie następuje na wniosek władzy ochrony przyrody I instancji.

Art. 32. 1. Kto popełni czyny, określone w art. 28 i 29, albo ten, na czyją korzyść takie czyny zostały dokonane, obowiązany jest do przywrócenia stanu pierwotnego, a jeżeli tego nie uczynił — do poniesienia kosztów przywrócenia stanu pierwotnego przez władze państwowe.

2. Jeżeli to przywrócenie do stanu pierwotnego nie byłoby możliwe, a po stronie zobowiązanego zachodziła wina, jest on obowiązany do zapłacenia odpowiedniej sumy na rzecz Skarbu Państwa w celu zadośćuczynienia za krzywdę wyrządzoną interesowi publicznemu.

3. O roszczeniach z niniejszego artykułu orzekają w postępowaniu karno-administracyjnym władze administracji ogólnej.

4. Przepisy niniejszego artykułu nie uchylają obowiązku naprawienia szkody, wynikającego z innych przepisów.

Rozdział 8

Przepisy przejściowe i końcowe

Art. 33. Rozporządzenia i zarządzenia władz, wydane na podstawie art. 5 oraz 7—10 ustawy z dnia 10 marca 1934 r. o ochronie przyrody (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 274), zachowują moc obowiązującą, jeżeli nie zostaną zastąpione nowymi rozporządzeniami, zarządzeniami i orzeczeniami, wydanymi na podstawie niniejszej ustawy.

Art. 34. 1. Ustawa niniejsza nie narusza właściwości Ministra Kultury i Sztuki, wynikającej z rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. o opiece nad zabytkami (Dz. U. R. P. z 1928 r. Nr 29, poz. 265, z 1933 r. Nr 10, poz. 62, Nr 82, poz. 599, z 1934 r. Nr 110, poz. 976 i z 1946 r. Nr 14, poz. 99).

2. Art. 2 pkt 7 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6 marca 1928 r. otrzymuje brzmienie następujące:

„7) ogrody ozdobne, parki zabytkowe oraz otoczenie zabytkowych budowli i ich zespołów".

Art. 35. Nabycie i wywłaszczenie nieruchomości dla realizacji przepisów niniejszej ustawy nastąpi przy zastosowaniu przepisów o nabywaniu i przekazywaniu nieruchomości, potrzebnych dla realizacji narodowych planów gospodarczych.

Art. 36. Wykonanie niniejszej ustawy porucza się Ministrowi Leśnictwa w porozumieniu z Ministrem Administracji Publicznej.

Art. 37. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Równocześnie traci moc obowiązującą ustawa z dnia 10 marca 1934 r. o ochronie przyrody (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 274).

Prezydent Rzeczypospolitej: *B. Bierut*
Prezes Rady Ministrów: *J. Cyrankiewicz*
Minister Leśnictwa: *B. Podedworny*
Minister Administracji Publicznej: *W. Wolski.*

OCHRONA ROŚLIN

Rozporządzenie Ministra Administracji Publicznej w sprawie ochrony przed pożarami lasów, torfowisk i wrzosowisk

(Dz. U. R. P. z 21 stycznia 1949 r. Nr 6, poz. 38)

Minister Administracji Publicznej wydał na podstawie ustawy z dnia 13 marca 1934 r. o ochronie przed pożarami i innymi klęskami (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 365) w porozumieniu z Ministrami: Bezpieczeństwa Publicznego, Obrony Narodowej, Leśnictwa, Rolnictwa i Reform Rolnych oraz Komunikacji rozporządzenie w sprawie zapobiegania powstawaniu oraz rozszerzaniu się pożarów lasów, torfowisk i wrzosowisk.

Rozporządzenie powyższe zabrania na terenach objętych lasami, torfowiskami i wrzosowiskami oraz w odległości do 100 m od nich dokonywać bez zezwolenia czynności mogących wywołać niebezpieczeństwo pożaru, w szczególności zaś:

1) zakładać i utrzymywać urządzenia przeznaczone na paleniska;
2) rozniecać ogniska, pozostawiać bądź przenosić palące się i tlące przedmioty, korzystać z otwartego płomienia;
3) spalać pokrywę gleby i pozostałości roślinne;
4) wyrzucać żar węglowy z parowozów kolejowych.

Ponadto właściwe Nadleśnictwo może wydać zakaz palenia tytoniu na obszarze lasów.

Przewidziane ograniczenia nie dotyczą zabudowań mieszkalnych i użytkowych oraz czynności na drogach komunikacyjnych związanych z budową i naprawą tych dróg.

Zezwoleń, o których na wstępie była mowa, udzielają właściwe organa administracji leśnej dla terenów leśnych, zaś zarządy gminne dla terenów torfowisk i wrzosowisk położonych poza obrębem lasów.

Zmiany w dekrecie o Straży Leśnej

Ustawa z dnia 1 marca 1949 r. (Dz. U. R. P. Nr 18, poz. 110) o zmianie dekretu o Straży Leśnej wprowadza pewne zmiany do dekretu z dnia 5 lipca 1946 r. (Dz. U. R. P. Nr 41, poz. 238).

Wedle zmienionych przepisów, Straży Leśnej przy wykonywaniu czynności służbowych służyć będzie m. in. prawo legitymowania lub stwierdzania w inny sposób tożsamości osób, które dopuściły się przestępstw przeciw gospodarstwu leśnemu, oraz prawo zatrzymania winnego, schwytanego na gorącym uczynku lub podejrzanego o dokonanie czynu przestępczego.

Straży Leśnej przysługiwać będzie również prawo nakładania grzywien w drodze doraźnych nakazów karnych za wykroczenia w zakresie szkodnictwa leśnego.

Uprawnienia te przyczynią się niewątpliwie do skutecznego zwalczania kradzieży drzewa, kłusownictwa itp. szkodnictwa leśnego.

Wprowadzenie przyspieszonego postępowania karno-administracyjnego

Rozporządzenie Ministrów Administracji Publicznej i Sprawiedliwości z dnia 25 lutego 1949 r. o wprowadzeniu przyspieszonego postępowania karno-administracyjnego w sprawach o niektóre przestępstwa (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 77), wydane na podstawie art. 52 rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 22 marca 1928 r. o postępowaniu karno-administracyjnym, wprowadza na obszarze całego Państwa przyspieszone postępowanie karno-administracyjne m. in. w sprawach o przestępstwa określone w rozdziale II części I, art. 6, 7, 9—12 ustawy z dnia 14 kwietnia 1937 r. o szkodnictwie leśnym i polnym (Dz. U. R. P. Nr 30, poz. 224) oraz w art. 75—77 i 79—81 rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 3 grudnia 1927 r. o prawie łowieckim (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 934).

Rozporządzenie to obowiązuje do dnia 31 grudnia 1949 r. i umożliwia w okresie tym sprawniejszy i skuteczniejszy wymiar sprawiedliwości w zakresie ścigania i karania dotyczących przestępstw.

Zakaz wypalania drzew i krzewów na miedzach

Szkodliwy zwyczaj wypalania drzew i krzewów na miedzach, rozpowszechniony zwłaszcza na Śląsku w okolicy Opola, Wrocławia i w powiatach sąsiednich, powoduje corocznie duże szkody niszcząc pożyteczną faunę i rzadkie nieraz gatunki roślin. — Na skutek uchwały powziętej przez XXIII Zjazd Państwowej Rady Ochrony Przyrody w dniu 18 lutego rb., Departament Dróg Kołowych Ministerstwa Komunikacji pismem z dnia 8 kwietnia rb.: Nr D. K. O-7/a/2/49 zwrócił się do Wydziałów Komunikacyjnych wszystkich Urzędów Wojewódzkich z poleceniem wydania podwładnym organom odpowiednich zarządzeń zakazujących wypalania traw i krzewów.

Wykonując to polecenie Urząd Wojewódzki Poznański wystosował pismo okólne z dnia 21 kwietnia rb. Nr: KOg.-62/68/49 do wszystkich Powiatowych Zarządów Drogowych zalecające wydanie zarządzeń i dopilnowanie ich przestrzegania. (Poznański Dziennik Wojewódzki z 2 maja 1949 r. Nr 17, poz. 393).

Pismo okólne Zarządu Głównego Związku Samopomocy Chłopskiej w Warszawie z dnia 29 kwietnia 1949 r. Nr: Rol/Pr/2481/49 w sprawie ochrony zadrzewień wiejskich

skierowane do wszystkich Zarządów Wojewódzkich Z. S. Ch.

Ministerstwo Leśnictwa pismem z dnia 24 marca rb. Znak: OP. 249 — z tytułu przejmowania całokształtu spraw ochrony przyrody zwraca się do Związku Samopomocy Chłopskiej w sprawie otoczenia należytą ochroną i opieką wszystkich zadrzewień, jak np. parków poobszarniczych, alei, skupień drzew bądź pojedynczych ich okazów, remiz dla zwierzyny itp. znajdujących się na terenach podległych ogniw terenowych Z. S. Ch.

Potrzeba roztoczenia jak najtroskliwszej opieki nad zadrzewieniami wynika z ich doniosłej roli w sensie estetyki krajobrazu jak i wyjątkowego znaczenia materialnego w zakresie dobra publicznego.

Do czasu poddania poszczególnych kategorii zadrzewień i zakrzewień przepisom mającej ukazać się ustawy o ochronie przyrody — należy tym obiektom już w obecnym, przejściowym okresie zagwarantować pełną i właściwą ochronę.

Zanim nastąpi realizacja uznawanego powszechnie planu zwiększenia w najbliższej przyszłości ogólnej powierzchni zadrzewień na terenie Państwa — nakazem chwili jest niedopuszczenie do uszczuplenia obecnego stanu posiadania w tej dziedzinie.

Dlatego też troska o zachowanie w nienaruszonym stanie wszystkich istniejących obecnie zadrzewień nie może być zagadnieniem interesującym tylko niektóre resorty administracji państwowej, lecz winna być zagadnieniem powszechnym.

W związku z powyższym Zarząd Główny Związku Samopomocy Chłopskiej poleca wszystkim podległym ogniwom terenowym Z. S. Ch., sprawującym zarząd nad jakimikolwiek bądź obiektami rolnymi, na terenie których występują wyżej wymienione zadrzewienia, w y d a n i e k a t e g o r y c z n e g o z a k a z u wycinania drzew, co zdarzało się niejednokrotnie za wiedzą organów administrujących tymi obiektami.

Możliwość usuwania poszczególnych drzew może być przewidziana jedynie w wypadkach uzasadnionych wyjątkowymi okolicznościami, jak np.: drzewa całkowicie uszkodzone przez burzę, uschnięte, zagrażające bezpieczeństwu lub w wypadkach ważnych potrzeb natury gospodarczej, przy czym we wszystkich tego rodzaju wypadkach usunięcia drzew dokonywać należy w porozumieniu z właściwym terenowo nadleśniczym państwowym.

Poza tym wobec stwierdzenia, że w wielu wypadkach drewno uzyskane z wyciętego drzewa — mimo iż zawierało wysokiej wartości surowiec nadający się na wyroby specjalne — bywało przeznaczane na opał, celem uniknięcia na przyszłość marnotrawstwa surowca należy każdorazowo, w wypadku konieczności usuwania drzew, porozumiewać się z organami administracji lasów państwowych co do właściwego wykorzystania danego gatunku drewna.

Jednocześnie biorąc pod uwagę ogólnospołeczne motywy i znaczenie niniejszego zarządzenia — Zarząd Główny Z. S. Ch. prosi, aby podległe ogniwa terenowe Z. S. Ch. powiadamiały właściwe terenowo organa państwowej administracji lasów o wszelkich zauważonych w terenie gdziekolwiek — a naruszających wymienione zasady ochrony przyrody rażących wypadkach dewastacji czy marnotrawienia zadrzewień.

Kierownik Wydziału Produkcji Roślinnej
w. z. (—) inż. *R. Wieliczko*
Kierownik Działu Rolniczego i Zrzeszeń Branżowych
(—) inż. *T. Kraus.*

OCHRONA ZWIERZĄT

Rozporządzenie Ministra Leśnictwa z dnia 22 marca 1949 r. o ochronie niektórych zwierząt łownych

(Dz. U. R. P. Nr 21, poz. 143)

Na podstawie art. 51 ust. 1 lit. a), b), c) i d) rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1927 r. o prawie

łowieckim (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 934 i z 1932 r. Nr 67, poz. 622) oraz art. 1 pkt. 2 i art. 2 dekretu z dnia 5 września 1947 r. o zakresie działania urzędu Ministra Leśnictwa (Dz. U. R. P. Nr 60, poz. 327) zarządzam, co następuje:

§ 1. Czas ochronny, ustalony w art. 49 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1927 r. o prawie łowieckim, rozszerza się tak, że obejmuje on:

1) dla jeleni-byków — okres od 1 listopada do 10 września;

2) dla sarn-kozłów: w województwach: olsztyńskim, poznańskim i pomorskim — okres od 1 listopada do 31 lipca;

3) dla borsuków — okres od 1 grudnia do 15 września;

4) dla zajęcy szaraków — okres od 16 stycznia do 25 października;

5) dla głuszców-kogutów — okres od 16 maja do 31 marca;

6) dla cietrzewi-kogutów: w województwach: białostockim, kieleckim, krakowskim, warszawskim, rzeszowskim — okres od 16 maja do 31 marca;

7) dla jarząbków — okres od 1 lutego do 15 września;

8) dla bażantów-kogutów: w województwach: łódzkim, poznańskim, wrocławskim i szczecińskim — okres od 16 stycznia do 25 października;

9) dla kuropatw: w województwach: gdańskim, kieleckim, krakowskim, łódzkim, olsztyńskim, pomorskim, poznańskim, śląskim, wrocławskim i szczecińskim — okres od 1 listopada do 15 września;

10) dla słonek — okres od 1 maja do 31 sierpnia;

11) dla batalionów — okres od 1 czerwca do 15 lipca;

12) dla dzikich kaczorów: w województwach: białostockim, gdańskim, lubelskim, olsztyńskim, pomorskim, poznańskim i szczecińskim — okres od 1 stycznia do 28 lutego i okres od 16 maja do 15 lipca;

13) dla dzikich kaczorów w pozostałych województwach i dla dzikich kaczek — okres od 1 stycznia do 15 lipca;

14) dla innego ptactwa błotnego i wodnego — okres od przylotu do 15 lipca;

15) dla dzikich gęsi — okres od 16 marca do 15 sierpnia;

16) dla dzikich gołębi — okres od przylotu do 15 sierpnia;

17) dla kwiczołów i paszkotów — okres od 1 lutego do 15 sierpnia.

§ 2. Wprowadza się czas ochronny:

1) dla dzików — w okresie od 1 marca do 31 maja;
2) dla kun leśnych (tumaków) — w okresie od 1 marca do 31 października;
3) dla niedźwiedzi
4) dla rysi
5) dla żbików
6) dla muflonów
7) dla orłów z wyjątkiem orła rybołowa
8) dla norek

przez cały rok

9) dla wydr — w okresie od 1 marca do 31 lipca.

§ 3. Zabrania się całkowicie polowania na:

1) łosie-byki;
2) daniele-rogacze;
3) sarny-kozły: w województwach: białostockim, gdańskim, kieleckim, śląskim, warszawskim, krakowskim, lubelskim, łódzkim, rzeszowskim, szczecińskim i wrocławskim;
4) wiewiórki;
5) bażanty-koguty: w województwach: białostockim, gdańskim, kieleckim, krakowskim, lubelskim, olsztyńskim, pomorskim, śląskim, warszawskim i rzeszowskim;
6) cietrzewie-koguty: w województwach: wrocławskim, gdańskim, lubelskim, łódzkim, olsztyńskim, pomorskim, poznańskim, śląskim i szczecińskim;
7) kuropatwy: w województwach: białostockim, lubelskim i rzeszowskim;
8) dropie i dropie-kamionki (strepety);
9) drozdy z wyjątkiem kwiczoła i paszkota;
10) puchacze i wszelkie sowy;
11) dzikie łabędzie.

§ 4. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem 1 czerwca 1949 r. i obowiązuje do dnia 31 maja 1950 r.

Minister Leśnictwa: *B. Podedworny.*

Okólnik Urzędu Wojewódzkiego Krakowskiego w sprawie ochrony zwierząt

Urząd Wojewódzki Krakowski wydał pismo okólne z dnia 22 grudnia 1948 r. L. AA. I/Og/66/48, skierowane do wszystkich Starostów Powiatowych na obszarze województwa oraz Prezydentów miast Białej i Krakowa (Krakowski Dziennik Wojewódzki z dnia 1 lutego 1949 r., Nr 3, poz. 28) w sprawie ochrony zwierząt.

Okólnik ten powołując się na pismo okólne Ministerstwa Administracji Publicznej z dnia 30 listopada 1948 r. w sprawie ochrony zwierząt (Dz. Urz. M. A. P. Nr 44, poz. 333) poleca zaostrzenie represji karnych w stosunku do osób, wykraczających przeciwko przepisom rozporządzenia z dnia 22 marca 1928 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. R. P. Nr 42, poz. 417 ex 1932 r.) celem osiągnięcia należytych rezultatów w zwalczaniu tych przestępstw.

Dotyczy to zwłaszcza okrutnego obchodzenia się z końmi przez niektórych właścicieli zarobkowych pojazdów konnych i woźniców na terenie miast.

Ponieważ grzywny wymierzane w drodze doraźnych nakazów karnych okazały się w praktyce zbyt łagodnym środkiem wobec sprawców przestępstw, przewidzianych w powołanym wyżej rozporządzeniu, Urząd Wojewódzki poleca zaniechać karania za wykroczenia z zakresu ochrony zwierząt w trybie doraźnych nakazów karnych, natomiast sporządzać doniesienia karne i wymierzać kary w postępowaniu karno-administracyjnym zwyczajnym.

Ochrona ptactwa przelotnego na wybrzeżu

Starostwo Morskie, Referat Rolnictwa i Reform Rolnych, w Wejherowie zawiadomiło pismem z dnia 15 marca 1949 r. L.: R/XI/2-701/49 Biuro Delegata Ministra Oświaty do Spraw Ochrony Przyrody o wydaniu Posterunkom Milicji Obywatelskiej w Pucku, Wielkiej Wsi i Helu zarządzenia w sprawie informowania Starostwa o przypadkach nielegalnego polowania na ptactwo przelotne na wybrzeżu morskim (art. 44 rozp. Prezydenta R. P. o prawie łowieckim — Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 934), a to w celu ukarania winnych.

Obwieszczenie Wojewody Pomorskiego w sprawie ochrony ryb i raków

Wojewoda Pomorski wydał obwieszczenie z dnia 25 marca 1949 r., w którym przypomina i podaje do publicznej wiadomości i przestrzegania ważniejsze postanowienia ustawy z dnia 7 marca 1932 r. o rybołówstwie (Dz. U. R. P. Nr 35, poz. 357) oraz rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 5 września 1947 r. o ochronie ryb i raków na wodach otwartych (Dz. U. R. P. Nr 64, poz. 375).

OCHRONA WÓD

Zarządzenie Wojewody Poznańskiego z dnia 14 marca 1949 r. w sprawie utrzymania wód w czystości

(Poznański Dziennik Wojewódzki z dnia 28 III 1949, Nr 12, poz. 262)

Na podstawie art. 186 oraz na zasadzie art. 21, w związku z art. 22, 25, 26, 35, pkt 1 ust. 1 art. 37 i pkt 2 ust. 1 art. 45 ustawy wodnej z dnia 19 IX 1922 r., w brzmieniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1934 r. (Dz. U. R. P. Nr 110, poz. 976), zarządzam, co następuje:

§ 1. Odprowadzający ciecze do wód, które mogą je szkodliwie zanieczyszczać, obowiązani są posiadać urządzenia techniczne, oczyszczające je.

§ 2. Starostowie Powiatowi województwa poznańskiego zarządzą w stosunku do tych wszystkich, którzy szkodliwie zanieczyszczające ciecze odprowadzają do wód i nie posiadają urządzeń technicznych oczyszczających je, aby przedłożyli projekty techniczne tych urządzeń i wystąpili z wnioskami o wydanie zezwoleń wodno-prawnych na odprowadzanie tych cieczy do wód.

§ 3. Wszyscy ci, którzy odprowadzają podobne ciecze do wód i mają urządzenia techniczne niedostatecznie je oczyszczające, winni być wezwani do ich uzupełnienia.

§ 4. Winnych nieprzestrzegania przepisów niniejszego zarządzenia i innych przepisów o utrzymaniu wód w czystości należy pociągać do odpowiedzialności karno-administracyjnej lub karnej, o ile obowiązujące ustawy karne to przewidują.

§ 5. Na podstawie art. 186 ust. 2 ustawy wodnej upoważnia się Obywateli Starostów Powiatowych do orzekania w sprawach zanieczyszczania wód także i w stosunku do wód spławnych i żeglownych.

§ 6. Zarządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniego jego ogłoszenia w Poznańskim Dzienniku Wojewódzkim.

Wojewoda: *Marian Adamowicz*, Wicewojewoda.

REZERWATY

W województwie gdańskim:

Kępa Redłowska

Rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 15 września 1948 r. (Dz. U. R. P. Nr 13, poz. 75 ex 1949 r.) obszar Redłowa i jego okolicy uznany został za rejon umocniony.

Kępa Redłowska, położona na południe od Gdyni, która ze wszystkich kęp nadmorskich tych okolic wybrzeża zachowała najbardziej pierwotny charakter, pokryta jest niemal całkowicie — za wyjątkiem stromych stoków nadmorskich — pięknym lasem mieszanym z przewagą buka. Wielką osobliwością tego terenu jest występująca tu zaledwie w kilkudziesięciu okazach jarzębina szwedzka *(Sorbus suecica)*.

Państwowa Rada Ochrony Przyrody od dawna zabiegała o utworzenie na tym obszarze rezerwatu zarówno ze względu na jego wartości przyrodniczo-naukowe jak i krajobrazowe. Wynikiem tych starań było wydanie przez Wojewodę Pomorskiego na podstawie art. 5 ustawy z dnia 10 marca 1934 r. zarządzenia z dnia 29 lipca 1938 r. o ochronie tworów przyrody na obszarze Kępy Redłowskiej (Pomorski Dziennik Wojewódzki z dnia 1 VIII 1938 r. Nr 23, poz. 271).

Wspomniane na wstępie rozporządzenie o uznaniu obszaru Redłowa za rejon umocniony i wynikające w konsekwencji obostrzenia dotyczące tego terenu przyczynią się niewątpliwie do skutecznej ochrony osobliwości przyrodniczych Kępy Redłowskiej.

W województwie krakowskim:

Na podstawie art. 1, 2 i 5 ustawy z dnia 10 marca 1934 r. o ochronie przyrody (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 274) utworzone zostały następujące rezerwaty:

1. Groty Kryształowe w Wieliczce

Rezerwat obejmuje:

1. Teren Grot Kryształowych we wschodniej części kopalni soli w Wieliczce (obie komory, górną i dolną) wraz z ich otoczeniem, sięgającym ku dołowi do poziomu „poprzeczni Schwind", ku górze zaś od głębokości 120 m do powierzchni ziemi i ma kształt równoległościanu o powierzchniach górnej i dolnej w postaci kwadratów o bokach 70 × 70 m.

2. Parcele położone na powierzchni ziemi: pgr. lwh. 1505 lkat. 2311 — o powierzchni 25 a 15 m², pgr. lwh. 1505 lkat. 2309 — o powierzchni 30 a (obydwie będące własnością Marii z Uhlów Göttlowej, zamieszkałej w Wieliczce przy ul. Pierackiego 55); pgr. lkat. 2314 lwh. 1425 — o powierzchni 45 a 53 m² (własność Czesławy Kwiecińskiej, zamieszkałej w Wieliczce przy ul. Pierackiego 8); pgr. lkat. 2310 lwh 1626 — o powierzchni

43 a 30 m^2 (własność Parafii Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Krakowie) oraz drogę polną lkat. 2257/2 lwh. 1459.

Ochrona polega na: 1) zakazie dokonywania bez zezwolenia Urzędu Wojewódzkiego jakichkolwiek zmian na określonej wyżej powierzchni, w szczególności prowadzenia robót głębszych aniżeli 10 m; 2) zakazie odłupywania i wydobywania kryształów z powyższych komór, przy czym dozwolone są jedynie roboty związane z konserwacją kryształów.

(Pismo Urzędu Wojewódzkiego Krakowskiego z dnia 31 marca 1949 r. L. K. S. MZ. III-3-1/49).

2. Rezerwat leśny w Podgórkach koło Tyńca z fauną rzadkich motyli

Obszar o powierzchni 16 ha 26 m^2, położony w Podgórkach koło Tyńca (gmina Skawina, powiat krakowski), w oddziale lasu nr 1, lkat. 1242, lwh. 125, — własność Skarbu Państwa w administracji Lasów Państwowych.

Ochrona polega na zakazach: dokonywania bez zezwolenia władzy państwowej wszelkich zmian w lesie i jego otoczeniu, ścinania drzew, niszczenia roślinności, wydobywania ziemi, skał i minerałów, wypasu bydła, pobierania użytków ubocznych, umieszczania tablic reklamowych, wznoszenia budowli, urządzania zakładów przemysłowych i handlowych oraz na ograniczaniu dostępu do danego obszaru (wyjąwszy właściciela), wreszcie na wykonywaniu przez władze państwowe prac i urządzeń ochronnych.

(Zarządzenie Wojewody Krakowskiego z dnia 6 kwietnia 1949 r. L. K. S. I-10-1/48).

W województwie olsztyńskim:

1. Torfowisko Redykajny

Zarządzenie Wojewody Olsztyńskiego z dnia 22 grudnia 1948 r. o ogłoszeniu torfowiska „Redykajny" położonego w lasach miasta Olsztyna na teren ochronny, Nr AP-Og. 18a/89. — Olsztyński Dziennik Wojewódzki z dnia 20 stycznia 1949 r. Nr 2 (58), poz. 3.

§ 1. Na podstawie art. 1, 2, 6 i art. 5 § 1 ustawy z dnia 10 marca 1934 r. o ochronie przyrody (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 274) ogłaszam za teren ochronny torfowisko „Redykajny" położone w lesie m. Olsztyna w przedłużeniu Jeziora Długiego, stanowiące pododdział w oddz. 68.

§ 2. Teren objęty zarządzeniem obejmuje obszar 10—38 ha.

§ 3. Na wymienionym wyżej terenie ochronnym zabrania się:

1. wstępu i przebywania bez zezwolenia administracji leśnej m. Olsztyna,

2. wszelkiego polowania, łowienia i płoszenia ptactwa i innej zwierzyny,

3. rybołówstwa,

4. jeżdżenia łodziami i innymi środkami przewozowymi,

5. ścinania drzew, niszczenia roślin, zbierania płodów leśnych, pasania inwentarza i jakiegokolwiek użytkowania.

§ 4. Nadzór i opiekę nad terenem ochronnym torfowiska „Redykajny“ sprawuje administracja leśna m. Olsztyna.

§ 5. Kto wykracza przeciw zakazom podanym w § 3, podlega na zasadzie art. 23 wyżej wymienionej ustawy w związku z art. 1, pkt. 1 dekretu z dnia 26 kwietnia 1948 r. o podwyższeniu grzywien, kar pieniężnych, kar porządkowych i nawiązek (Dz. U. R. P. Nr 24 z dnia 27 kwietnia 1948 r., poz. 161) karze grzywny do 30.000 zł lub karze aresztu do 6 tygodni albo obu tym karom łącznie.

Orzecznictwo w sprawach o wykroczenia przewidziane w § 3 niniejszego zarządzenia należy do właściwości powiatowej władzy administracji ogólnej.

Za Wojewodę: (—) Mgr *Cz. Dyja*, Wicewojewoda.

2. Rezerwat leśny w Reszlu

Na podstawie art. 1, 2 i 3 rozporządzenia z dnia 6 marca 1928 r. o opiece nad zabytkami (Dz. U. R. P. Nr 29, poz. 265) w brzmieniu ustawy z dnia 25 stycznia 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 10, poz. 62) uznany został za zabytek las o powierzchni 3,2 ha będący własnością miasta Reszla w województwie olsztyńskim.

Las ten, położony w odległości 12 km na południe od Reszla i 50 m na wschód od drogi Otry—Sampławki, posiada wartość naukową ze względu na występowanie w nim buka na najbardziej na wschód wysuniętym stanowisku. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego Olsztyńskiego z 17 lutego 1949 r. L.: Prz. Nr IV-4-5/49, numer rejestru zabytków tegoż województwa: Prz. Nr IV-4-5/49).

W województwie wrocławskim:

Leśno-stawowy obszar ochronny doliny Baryczy

Zarządzenie Wojewody Wrocławskiego z dnia 7 stycznia 1949 r. L. dz. KS. MZ. IX/1/3/48. — Wrocławski Dziennik Wojewódzki z dnia 16 stycznia 1949 r. Nr 1, poz. 8.

Na podstawie art. 5 ustawy z dnia 10 marca 1934 r. o ochronie przyrody (Dz. U. R. P. Nr 31, poz. 274) oraz na zasadzie art. 337 rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 16 lutego 1928 r. o prawie budowlanym i zabudowaniu osiedli w brzmieniu ustawy z dnia 14 lipca 1936 r. (Dz. U. R. P. Nr 34, poz. 216, 1939 r.) znowelizowanego dnia 25 sierpnia 1939 r. (Dz. U. R. P. Nr 77), zarządzam utworzenie terenów ochronnych w powiecie milickim.

1) Nazwa terenów chronionych i forma ochrony: „Leśno-stawowy obszar ochronny doliny Baryczy — rezerwat częściowy".

2) Granica terenów chronionych: Po stronie zachodniej od Żmigrodu w kierunku północnym szosą do Żmigródka, następnie z Żmigródka do rozwidlenia szosy wiodącej na Raciąc i Widowę, szosą w kierunku Widowy do drogi skręcającej na wschód do wsi „Gadki" (Gatki), wzdłuż tej drogi i następnie wzdłuż drogi z Gadek do Wilkowej, potem wzdłuż drogi przez Olszę, sulmierzycki las do Pietrokosic, z Pietrokosic drogą do Piękocina, z Piękocina drogą do szosy milickiej, szosą milicką do prawego brzegu rzeki Baryczy, następnie prawym brzegiem Baryczy do toru kolejowego Milicz—Zduny, wzdłuż toru kolejowego na północ do wsi „Cegielnia", stąd drogą do Godnowej, z Godnowej do rozwidlenia dróg na Gątkowice i Sulmierzyce, od wymienionego rozwidlenia dróg drogą na Sulmierzyce do toru kolejki wąskotorowej, wiodącej z Gątkowic do Sulmierzyc, wzdłuż toru kolejki wąskotorowej do drogi wiodącej na wschód przez wieś Łatkową i dalej tą drogą do wsi „Kolandy", stąd na południe drogą do wsi „Bartnik" i dalej tą samą drogą na zachód a następnie na południowy zachód do wsi „Górka", ze wsi „Górka" drogą na południe do szosy wiodącej z Henrykowa do Starej Huty, szosą do Starej Huty, stąd na południowy zachód szosą do wsi Czeszna, z Czeszna drogą na południe do wsi „Grabowice", stąd drogą na południe do wsi „Drągów", stąd do szosy wiodącej z Nowej Wsi Gościenieckiej w kierunku Twardogóry, tą szosą do Nowej Wsi Gościenieckiej, stąd szosą do wsi „Brzostowo", stąd na zachód szosą, drogą do toru kolejowego Wrocław—Milicz, wdłuż tego toru kolejowego na północ do miejsca skrzyżowania się tego toru z torem kolejki wąskotorowej Milicz—Sulmierzyce wzdłuż toru kolejki wąskotorowej na południowy

zachód do wsi „Bródz“, stąd drogą na południowy zachód do wsi „Gruszeczka“, ze wsi „Gruszeczka“ drogą na południe do wsi „Ujeszyce“, stąd drogą polną na południe do szosy a szosą na zachód do wsi „Wielkie Skaszyce“, stąd szosą przez Kaszyce Ziemiańskie, Powicko, Kędzierzowice, Szacinowo do Żmigrodu.

3) Na omawianym terenie zakazuję:

a) Spuszczania wody na stawach nie wcześniej aniżeli 1 września każdego roku, a napełnianie stawów wodą nie później niż 1 marca każdego roku. Nie odnosi się to do stawów o powierzchni mniejszej niż 30 ha, a do wszystkich stawów w wypadkach specjalnych, jak posucha lub powódź.

b) Wykaszania szuwarów rosnących na wierzchowniach stawów.

c) Całkowitego wycinania szuwarów na kępach i wyspach, gdzie szuwar może być wycinany tylko przy brzegach, przy czym podczas wycinania należy omijać części szuwarów zajęte przez gniazda ptaków w porze lęgowej. Nie dotyczy to stawów o powierzchni mniejszej niż 30 (trzydzieści) ha, na których konieczna jest swobodna gospodarka koszenia.

d) Wycinania drzew na groblach i przy drogach.

e) Wycinania krzewów, które można usuwać tylko po wewnętrznych stronach grobli i na groblach, ale jedynie dla oczyszczenia niezbędnej drogi.

f) Wycinania podszytu na groblach oraz na wycinkach między groblami (miejsca zetknięcia się grobli stawowych).

g) Oczyszczania z drzew, krzewów i podszytu odprowadzalników w pasie szerszym aniżeli 1—2 (jeden do dwóch) metrów do brzegu odprowadzalnika.

h) Polowań wiosennych w czasie od 1 marca do 16 lipca każdego roku na wszelkie ptactwo łowne, na całym obszarze ochronnym i wszelkich polowań na następujących kompleksach stawowych:

1. Stary Raciącki — Łosiowy — Jamnik (gospodarstwo rybne Raciąc).
2. Adelin — Grabownica (Gospodarstwo rybne Adelin).
3. Potasznia — Bartniki (Gospodarstwo rybne Potasznia — Bartniki).

j) Polowań na całym obszarze ochronnym na jelenia, daniela i sarnę na przeciąg 5 (pięciu) lat.

k) Polowań, łapania w sidła, trucia czy w inny sposób zabijania na całym obszarze ochronnym następujących gatunków:

1. s s a k i: norka *(Mustela lutreola)*, tumak *(Martes martes)*, kuna domowa *(Martes foina)*, łasica gronostaj *(Mustela erminea)*, wydra *(Lutra lutra)*.
   Wydrę wolno strzelać tylko przy magazynach rybnych w zimochowach w miejscach łówki.
2. P t a k i: wszystkie ptaki drapieżne dzienne, wszystkie czaple prócz czapli siwej *(Ardea cinerea)*, co do której postanawia się z chwilą wejścia w życie niniejszego rozporządzenia zamknąć odstrzał na dwa lata tytułem próby. Jeśliby liczba czapli siwej nadmiernie wzrosła, wprowadzi się na przemian okres jednoroczny odstrzału premiowego i trzyletni pełnej ochrony. Zimorodek *(Alcedo atthis)*, wszystkie wróblowate z wyłączeniem wróbla domowego, wrony siwej i sroki, — żuraw *(Grus grus)*, wszystkie nurki *(Colymbiformes)*, łabędź *(Cygnus olor)* oraz bociany — biały i czarny.
3. G a d y i p ł a z y: wszystkie jaszczurki, padalce, gniewosz *(Coronella)*, zaskroniec, żółw błotny, traszki, a z żab *Bombinator*, *Pelobates*, *Hyla* i *Bufo*.

4) Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia we Wrocławskim Dzienniku Wojewódzkim.

Wojewoda: w. z. *Kamiński Stanisław*, Wicewojewoda.

POMNIKI PRZYRODY

W myśl zarządzeń wydanych na podstawie art. 1, 2 i 3 rozporządzenia Prezydenta o opiece nad zabytkami z dnia 6 marca 1928 r. (Dz. U. R. P. Nr 29, poz. 265) w brzmieniu ustawy z dnia 25 stycznia 1933 r. (Dz. U. R. P. Nr 10, poz. 62) uznane zostały za zabytki następujące przedmioty (drzewa, aleje, parki itd.):

Drzewa (oraz grupy różnych drzew)

W w o j e w ó d z t w i e k r a k o w s k i m:

B r z o s t o o b w o d z i e 272 cm w R y b a r z o w i c a c h (gromada Rybarzowice, gmina Bystra-Wilkowice, powiat Biała) na parceli bud. 19, lwh. 160, własność J a k u b a i M a r i i z D o b i j ó w S z k a r a d n i k ó w, zamieszkałych w Rybarzowicach. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego Krakowskiego z 13 czerwca 1949 r. L. K. S. MZ. III-2-17/48).

B r z o z a o obwodzie 257 cm, 8 d ę b ó w o obwodach 316, 402, 409, 419, 449, 552, 554 i 562, oraz a l e j a l i p o w a złożona z 11 drzew o obwodach osiągających 286 cm, rosnące na terenie zabudowań podworskich (poza parkiem) w K o r a b n i k a c h (gro-

mada Korabniki, gmina Skawina, powiat Kraków) na parcelach gr. lwh. tab. 216, 414, 412, 416, 428, 435, 422, 424, 426, 988, 440 i 461, własność Fryderyka i Michaliny Trombarzów, zamieszkałych w Krakowie, Nowa Olsza, ul. Jaworskiego 12. (Pismo z 28 kwietnia 1949 r. L. K. S. I-4-12/48).

Trzy brzozy, 11 jesionów, 2 lipy i 14 grabów i dębów, rosnących wzdłuż muru po wewnętrznej stronie ogrodzenia, 9 jesionów rosnących po zewnętrznej stronie ogrodzenia wzdłuż drogi folwarcznej, 11 jesionów po wschodniej stronie ogrodzenia oraz zadrzewienie rowu spustowego stawu, złożone z akacyj, grabów i lip, w Łukanowicach (gromada Łukanowice, gmina Wojnicz, powiat Brzesko) na parcelach lkat. 579, 476, 478, 480, 477, 551, lwh. 1014, własność Stanisława Borysa Żaby, zamieszkałego w Toruniu przy ulicy Bartosza Głowackego 25. (Pismo z 13 czerwca 1949 r. L. K. S. I-4-42/48).

Sześć dębów o obwodach: 240, 430, 460, 530, 540 i 560 cm, sosna o obwodzie 260 cm, świerk o obwodzie 260 cm oraz modrzewie o obwodach osiągających 200 cm, w parku w Dąbrowicy (gmina Dąbrowica, powiat Bochnia) na parceli kat. 694, lwh. 556, własnoćć Skarbu Państwa. w zarządzie Wydziału Oświaty Rolniczej w Krakowie, ul. Szczepańska 2. (Pismo z 15 marca 1949 r. L. K. S. M. Z. III-2-7/49).

Dąb o obwodzie 580 cm w parku podworskim w Nieprześni (gromada Nieprześnia, gmina Wiśnicz Nowy, powiat Bochnia) na parceli kat. 5, lwh. 107, własność Skarbu Państwa, w zarządzie Samopomocy Chłopskiej w Wiśniczu Nowym. (Pismo z 15 kwietnia 1949 r. L. K. S. M. Z. III-2-6/49).

Dąb o obwodzie 427 cm (z dziuplą) w ogrodzie, 2 lipy o obwodach 410 i 412 cm przy ganku b. dworu, lipa o obwodzie 470 cm przy wjeździe na gazon, w parku otaczającym były dwór w Spytkowicach (gromada Spytkowice, gmina Ryczów, powiat Wadowice), na parcelach grunt. 15/1 i 14/1, parc. bud. 1, 2, parc. grunt. 7 i 545, lwh. 1114, własność Skarbu Państwa, w zarządzie Spółdzielni Związku Samopomocy Chłopskiej w Spytkowicach. (Pismo z 13 czerwca 1949 r. L. K. S. I-4-20/48).

Dąb o obwodzie 500 cm, rosnący samotnie na polu podworskim w Ubrzeży (gmina Ubrzeż, powiat Bochnia), na parceli kat. 102, lwh. 74, własność Heleny z Lipowskich Krasowskiej, zamieszkałej w Ubrzeży. (Pismo z 8 marca 1949 r. L. K. S. M. Z. III-2-3/49).

Dwa dęby przy stodole podworskiej w Ubrzeży (gmina Ubrzeż, powiat Bochnia), na parceli kat. 19/2, lwh. 74, własność Heleny z Lipowskich Krasowskiej, zamieszkałej w Ubrzeży. (Pismo z 15 marca 1949 r. L. K. S. M. Z. III-2-4/49).

Dwa dęby o obwodach 340 i 370 cm, rosnące poniżej ruin zamku w Wieruszycach (gromada Wieruszyce, gmina Łapanów, powiat Bochnia) na parceli kat. 237, lwh. 61, własność Gminnej Spółdzielni Związku Samopomocy Chłopskiej w Łapanowie. (Pismo z 5 kwietnia 1949 r. L. K. S. M. Z. III-2-9/49).

Dwa jawory o obwodach 265 i 410 cm, 3 jesiony o obwodach 243, 360 i 376 cm oraz lipa o obwodzie 325 cm, w otoczeniu kościoła w Jordanowie (gmina Jordanów, powiat Myślenice) na parceli kat. nr 1, lwh. 222, własność Urzędu Parafialnego Rzymskokatolickiego w Jordanowie. (Pismo z 15 marca 1949 r. L. K. S. I-4-39/48).

Dwa jawory, 5 jesionów i 5 lip o obwodach 250—270 cm, przy kościele parafialnym w Sidzinie (gmina Sidzina, powiat Myślenice) na parceli gr. 1, lwh. 535 gm. kat. „Sidzina“, własność Urzędu Parafialnego Rzymskokatolickiego w Sidzinie. (Pismo z 15 kwietnia 1949 r. L. K. S. I-4-57/47).

Jesiony o obwodach: 214, 217 i 227 cm, lipy o obwodach: 160, 199, 202, 326, 365 i 391, modrzew o obwodzie 136 cm, rosnące w otoczeniu kościoła w Ryczowie (gromada i gmina Ryczów, powiat Wadowice) na parceli 1713/1, lwh. 2000, własność Skarbu Państwa, w administracji Zarządu Gminy w Ryczowie. (Pismo z 13 czerwca 1949 r. L. K. S. I-4-19/48).

Klon o obwodzie 337 cm, 3 lipy o obwodach 160, 180 i 180 cm, 2 lipy zrośnięte o obwodach 207 i 237 cm, 8 topoli o obwodach 241, 265, 270, 280, 295, 330, 350 i 385 cm, na podwórzu podworskim w otoczeniu stodoły w Facimiechu (gromada Facimiech, gmina Czernichów, powiat Kraków) na parceli grunt. 6/1, 7, 8/2, lwh. 895, własność Skarbu Państwa, w zarządzie Gorzelni Spółdzielni Gminnej Związku Samopomocy Chłopskiej w Czernichowie. (Pismo z 28 kwietnia 1949 r. L. K. S. I-4-29/48).

Lipa o obwodzie 290 cm przy kościele w Gdowie (gromada i gmina Gdów, powiat Myślenice) na parceli bud. 54, lwh 33, ks. gr. gm. Gdów, własność Urzędu Parafialnego Rzymsko-katolickiego w Gdowie. (Pismo z 13 czerwca 1949 r. L. K. S. M. Z. III-2-22/49).

L i p a o obwodzie 630 cm w parku resztówki podworskiej w J a n o w i c z k a c h (gromada Janowiczki, gmina Racławice, powiat Miechów), własność Państwowego Funduszu Ziemi, w administracji Wiejskiego Uniwersytetu Ludowego w Janowiczkach. (Pismo z 13 czerwca 1949 r. L. K. S. M. Z. III-2-14/49).

Dwie l i p y o obwodach 585 i 655 cm, rosnące przy kościele w K o ś c i e l c u (gromada Kościelec, gmina miejska Chrzanów), na parceli lwh. 108, l. kat. 279, własność Urzędu Parafialnego Rzymskokatolickiego w Kościelcu. (Pismo z 15 marca 1949 r. L. K. S. I-4-23/48).

Dwie l i p y o obwodach 500 i 522 cm, obok dworu w S k a w i e (gmina Skawa, powiat Myślenice) na parceli gr. 1, lwh. 771, własność S t e f a n a i M a r i a n n y S u l a r z ó w, zamieszkałych w Skawie. (Pismo z 28 kwietnia 1949 r. L. K. S. I-4-6/47).

L i p a o obwodzie 350 cm przy byłym dworze koło stodoły w U b r z e ż y (gmina Ubrzeż, powiat Bochnia) na parceli 19/2, lwh. 74, własność H e l e n y z L i p o w s k i c h K r a s o w s k i e j, zamieszkałej w Ubrzeży. (Pismo z 8 marca 1949 r. L. K. S. M. Z. III-2-5/49).

L i p a o obwodzie 716 cm, rozgałęziona na wysokości 180 cm na dwa konary o obwodach 416 i 398 cm, w W y g i e ł z o w i e (gromada Wygiełzów, gmina Babica, powiat Chrzanów) na parceli lkat. 1014, lwh. 561, własność Z o f i i D o m a g a ł a, zamieszkałej w Wygiełzowie, nr domu 3. (Pismo z 13 czerwca 1949 r. L. K. S. I-4-31/48).

M o d r z e w i e (grupa) rosnące poniżej ruin zamku w W i e r u s z y c a c h (gromada Wieruszyca, gmina Łapanów, powiat Bochnia), na parceli kat. 237, lwh. 61, własność Gminnej Spółdzielni Samopomocy Chłopskiej w Łapanowie. (Pismo z 15 marca 1949 r. L. K. S. M. Z. III-2-8/49).

W w o j e w ó d z t w i e ł ó d z k i m:

B u k o obwodzie 380 cm w oddz. 175 lasu w G a ł k o w i e (gromada Gałków, gmina Gałkówek, powiat Brzeziny, nadleśnictwo państwowe Brzeziny), własność Skarbu Państwa (Lasów Państwowych). (Pismo Urzędu Wojewódzkiego Łódzkiego z 16 czerwca 1947 r. L. dz. K. S. XII-353/47, numer rejestru zabytków województwa łódzkiego: 110/P-I-6).

Trzy b u k i o obwodach: 420, 420 i ok. 400 cm w oddziale 176-d lasu w G a ł k o w i e (gromada Gałków, gmina Gałkówek, po-

wiat Brzeziny, nadleśnictwo państwowe Brzeziny), własność Skarbu Państwa (Lasów Państwowych). (Pismo z 16 czerwca 1948 r. L. dz.: K. S. XII-352/48, numer rejestru: 111/P-I-7).

Cis o obwodzie 220 cm przy plebanii w Dzietrzkowicach (gromada i gmina Dzietrzkowice, powiat Wieluń), własność Urzędu Parafialnego w Dzietrzkowicach. (Pismo z 24 września 1948 r. L. dz.: K. S. XII-698/48, numer rejestru: 157/P-XIV-6).

Cis o obwodzie 180 cm przy plebanii w Kraszewicach (gromada Kraszewice, gmina Skrzynki, powiat Wieluń), własność Urzędu Pariafialnego w Kraszewicach. (Pismo z 23 września 1948 r. L. dz.: K. S. XII-683/48, numer rejestru: 60/P-XIV-2).

Dąb o obwodzie 250 cm w oddziale III dz. L. w Bełdowie (gmina i gromada Bełdów, powiat Łódź, nadleśnictwo państwowe Bogdańce, leśnictwo Bełdów), własność Skarbu Państwa (Lasów Państwowych). (Pismo z 25 października 1948 r. L. dz.: K. S. XII-789/48, numer rejestru: 125/P-VII-14).

Dwa dęby o obwodach po 560 cm przy siedzibie leśnictwa w Chojnach (gromada Chojny, gmina Złoczew, powiat Sieradz), własność Skarbu Państwa (Lasów Państwowych). (Pismo z 17 września 1948 r. L. dz.: K. S. XII-692/48, numer rejestru: 86/P-XIII-15).

Dąb o obwodzie 430 cm przy krzyżujących się drogach w Kliczkowie Małym (gromada Kliczków Mały, gmina Brzeźno, powiat Sieradz). (Pismo z 8 listopada 1948 r. L. dz.: K. S. XII-873/48, numer rejestru: 59/P-XIII-6).

Dąb o obwodzie 500 cm w lesie w Kliczkowie Małym (oddz. 4 przy drodze Kliczków—Olbinek, gromada Kliczków Mały, gmina Brzeźno, powiat Sieradz, nadleśnictwo państwowe Oraczew, leśnictwo Złoczew). Własność Skarbu Państwa (Lasów Państwowych). (Pismo z 8 listopada 1948 r. L. dz.: K. S. XII-871/48, numer rejestru: 85/P-XIII-14).

Dąb o obwodzie ok. 290 cm w Lućmierzu (gromada i gmina Lućmierz, powiat Łódź, nadleśnictwo państwowe Grotniki, leśnictwo Lućmierz), własność Skarbu Państwa (Lasów Państwowych). (Pismo z 15 października 1948 r. L. dz.: K. S. XII-779/48, numer rejestru: 111/P-VII-8).

Trzy dęby o obwodach 400, 430 i 510 cm przy osadzie leśnictwa „Lućmierz" (gromada i gmina Lućmierz, powiat Łódź, nadleśnictwo państwowe Grotniki, leśnictwo Lućmierz, od-

dział lasu 11), własność Skarbu Państwa (Lasów Państwowych). (Pismo z 15 października 1948 r. L. dz.: K. S. XII-781/48, numer rejestru: 115/P-VII-9).

Dwa dęby o obwodach 350 i 500 cm w uroczysku „Sarnów" (gromada Sarnów, gmina Puczniew, powiat Łódź, nadleśnictwo państwowe Bogdańce, leśnictwo Mijanów), własność Skarbu Państwa (Lasów Państwowych). (Pismo z 8 listopada 1949 r. L. dz.: K. S. XII-885/48, numer rejestru: 126/P-VII-15).

Dąb o obwodzie 370 cm w uroczysku „Domaniew" w Sekursku (gromada Sekursko, gmina Koniecpol, powiat Radomsko, leśnictwo państwowe Sekursko, oddział lasu 29), własność Skarbu Państwa (Lasów Państwowych). (Pismo z 27 lipca 1948 r. L. dz.: K. S. XII-483/48, numer rejestru: 100/P-X-20).

Dąb o obwodzie 320 cm w Sędziejowicach, rosnący przy rowie przylegającym do pola wsi „Zagliny" (gromada i gmina Sędziejowice, powiat Łask, nadleśnictwo państwowe Sędziejowice), własność Skarbu Państwa (Lasów Państwowych). (Pismo z 24 września 1948 r. L. dz.: K. S. XII-695/48, numer rejestru: 154/P-IV-24).

Dąb o obwodzie 522 cm z kilkoma dużymi dziuplami w osadzie leśnictwa „Szczawin" (gromada Szczawin, gmina Dobra, powiat Brzeziny, nadleśnictwo państwowe Grotniki, leśnictwo Szczawin), własność Skarbu Państwa (Lasów Państwowych). (Pismo z 15 października 1948 r. L. dz.: K. S. XII-780/48, numer rejestru: 143/P-VII-18).

Dąb o obwodzie 380 cm na granicy leśnictwa „Szczawin" (gromada Szczawin, gmina Dobra, powiat Brzeziny, nadleśnictwo państwowe Grotniki, leśnictwo Szczawin), własność Skarbu Państwa (Lasów Państwowych). (Pismo z 25 października 1948 r. L. dz. K. S. XII-778/48, numer rejestru: 144/P-VII-19).

Dąb o obwodzie 650 cm w ogrodzie kościelnym w Wielgomłynach (gromada i gmina Wielgomłyny, powiat Radomsko), własność Urzędu Parafialnego w Wielgomłynach. (Pismo z 27 listopada 1948 r. L. dz.: K. S. XII-487/48, numer rejestru: 53/P-X-13).

Dąb o obwodzie 340 cm w Wojsławicach przy drodze z Korczewa do Wojsławic (gromada i gmina Wojsławice, powiat Sieradz). (Pismo z 27 października 1948 r. L. dz.: K. S. XII-817/48, numer rejestru zabytków: 63/P-XIII-9).

G ł ó g o obwodzie 162 cm przy plebanii w D z i e t r z k o w i c a c h (gromada i gmina Dzietrzkowice, powiat Wieluń), własność Urzędu Parafialnego w Dzietrzkowicach. (Pismo z 24 września 1948 r. L. dz.: K. S. XII-697/48, numer rejestru 156/P-XIV-5).

Jedenaście g r a b ó w o obwodach od 100 do 170 cm, 13 k l o n ó w o obwodach od 100 do 250 cm i 13 l i p o obwodach od 200 do 315 cm, w parku byłego majątku „K o ł a c i n“ (gromada Kołacin, gmina Mroga Dolna, powiat Brzeziny), własność Państwowych Nieruchomości Ziemskich w administracji zarządu majątku „Kołacin“, poczta Rogów. (Pismo z 14 czerwca 1948 r. L. dz. K. S. XII-341/48, numer rejestru: 93/P-I-4 i 92/P-I-3).

K l o n o obwodzie 253 cm w osadzie leśnictwa w K r z e m i e n i u (gromada Krzemień, gmina Chociszew, powiat Łęczyca, nadleśnictwo państwowe Grotniki, leśnictwo Krzemień), własność Skarbu Państwa (Lasów Państwowych). (Pismo z 15 października 1948 r. L. dz.: K. S. XII-773/48, numer rejestru: 113/P-VII-7).

L i p a o obwodzie 540 cm w B ę d k o w i e (gmina i gromada Będków, powiat Brzeziny), własność B r o n i s ł a w a L a s o t y, zamieszkałego w Będkowie. (Pismo z 15 czerwca 1948 r. L. dz.: K. S. XII-343/48, numer rejestru: 45/P-I-3).

Dwie l i p y w M i k o ł a j e w c u (gromada Mikołajewiec, gmina Lutomiersk, powiat Łask), własność Urzędu Parafialnego w Mikołajewcu. (Pismo z 30 września 1946 r. L. dz.: K. S. XII-136/46, numer rejestru: 12/P-IV-1).

L i p a o obwodzie 300 cm oraz d r z e w o s t a n na cmentarzu kościelnym w S o b o r z y c a c h (miejscowość Soborzyce, gmina Dąbrowa, powiat Radomsko), własność Urzędu Parafialnego w Soborzycach. (Pismo z 28 lipca 1948 r. L. dz.: K. S. XII-492/48, numer rejestru: 97/P-X-17).

M o d r z e w o obwodzie 343 cm z bocianim gniazdem na szczycie rosnący w odległości 50 m od dworu nad rzeką Mrogą w S t a r y c h K o l u s z k a c h (gromada Stare Koluszki, gmina Koluszki, powiat Brzeziny). (Pismo z 16 listopada 1948 r. L. dz.: K. S. XII-351/48, numer rejestru: 109/P-I-5).

S o s n a „świński ogonek“ o obwodzie 405 cm w C h r o ś n i e (gromada Chrośno, gmina Chociszew, powiat Łęczyca, nadleśnictwo państwowe Grotniki, leśnictwo Chrośno, pododdział 77-c przy linii oddziału), własność Skarbu Państwa (Lasów Państwowych). (Pismo

z 25 października 1948 r. L. dz.: K. S. XII-786/48, numer rejestru: 120/P-VII-12).

S o s n y „syjamskie", zrośnięte raz na wysokości 2,60 m, drugi raz na wysokości 6 m od ziemi, o obwodach 96 i 103 cm, w K r z e m i e n i u (miejscowość Krzemień, gmina Chociszew, powiat Łęczyca, nadleśnictwo państwowe Grotniki, leśnictwo Krzemień, oddział 51-b, przy słupie oddziału), własność Skarbu Państwa (Lasów Państwowych). (Pismo z 15 października 1948 r. L. dz.: K. S. XII-774/48, numer rejestru: 121/P-VII-13).

S o s n a o obwodzie 277 cm w uroczysku „Borek" w R a d o s z e w n i c y (gromada Radoszewnica, gmina Koniecpol, powiat Radomsko, leśnictwo państwowe Radoszewnica, oddział 96), własność Skarbu Państwa (Lasów Państwowych). (Pismo z 27 lipca 1948 r. L. dz.: K. S. XII-484/48, numer rejestru: 94/P-X-14).

S o s n a o obwodzie 295 cm w uroczysku „Jatno" w R a d o s z e w n i c y (gromada Radoszewnica, gmina Koniecpol, powiat Radomsko, leśnictwo państwowe Radoszewnica, oddział 86), własność Skarbu Państwa (Lasów Państwowych). (Pismo z 27 lipca 1948 r. L. dz.: K. S. XII-480/48, numer rejestru: 94/P-X-14).

T o p o l a b i a ł a (białodrzew) o obwodzie 450 cm przy siedzibie leśnictwa w C h o j n a c h (gromada Chojny, gmina Złoczew, powiat Sieradz, nadleśnictwo państwowe Złoczew, leśnictwo Chojny), własność Skarbu Państwa (Lasów Państwowych). (Pismo z 17 września 1949 r. L. dz.: K. S. XII-692/48, numer rejestru: 86/P-XIII-15).

W i ą z w K a r a k o w i e (gromada Karaków, gmina Lubianków, powiat Łowicz), własność W ł a d y s ł a w a G r z e g o r c z y k a, zamieszkałego w Karakowie. (Pismo z 2 listopada 1948 r. L. dz. K. S. XII-852/48, numer rejestru: 13/P-VI-1).

Dwa w i ą z y o obwodach 314 i 420 cm w resztówce byłego majątku „K o ł a c i n" (gromada Kołacin, gmina Mroga Dolna, powiat Brzeziny), własność Skarbu Państwa w zarządzie Państwowych Nieruchomości Ziemskich w Kołacinie). (Pismo z 14 czerwca 1948 r. L. dz.: K. S. XII-341/48, numer rejestru: 92/P-I-3).

W i ą z o obwodzie 235 cm w uroczysku „Jatno" w R a d o s z e w n i c y (gromada Radoszewnica, gmina Koniecpol, powiat Radomsko, leśnictwo państwowe Radoszewnica, oddział 82), własność Skarbu Państwa (Lasów Państwowych). (Pismo z 27 lipca 1948 r. L. dz.: K. S. XII-481/48, numer rejestru: 96/P-X-16).

W województwie olsztyńskim:

Dąb o obwodzie 470 cm (średnica 150 cm) we wsi Łączku (wieś Łączek, gmina Świętajno, powiat Szczytno), własność Alberta Klasy, zamieszkałego we wsi Łączku. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego Olsztyńskiego z 17 lutego 1949 r. L. Prz. Nr IV-4-4/49, numer rejestru zabytków województwa olsztyńskiego: Prz. Nr 4-4/49).

W województwie rzeszowskim:

Dąb o obwodzie 558 cm przy kościele parafialnym w Pruchniku (gromada i gmina Pruchnik, powiat Jarosław) na parceli bud. nr 218 wchodzącej w skład ciała hipotecznego lwh. 110, własność Urzędu Parafialnego Rzymskokatolickiego w Pruchniku. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego Rzeszowskiego z 20 maja 1949 r. L. K. S.-Z-6-30-49, numer rejestru województwa rzeszowskiego: 34-ZP).

Jałowiec o obwodzie około 70 cm w Nowosielcu (gromada Nowosielec, gmina i powiat Nisko), na parceli grunt. nr 228/2 wchodzącej w skład ciała hipotecznego lwh. 280 gm. kat. „Nowosielec", — własność Andrzeja Chudzika zamieszkałego w Nowosielcu. (Pismo z 16 kwietnia 1949 r. L. K. S. Z-6-28-49, numer rejestru: 33 ZP).

Lipy na cmentarzu kościelnym obok kościoła parafialnego w Pruchniku (gromada i gmina Pruchnik, powiat Jarosław) na parceli grunt. nr 1980 wchodzącej w skład ciała hipotecznego lwh. 264 gm. kat. „Pruchnik", własność Urzędu Parafialnego Rzymskokatolickiego w Pruchniku. (Pismo z 28 lutego 1949 r. L. K. S.-Z-9-16-49, numer rejestru: 25-Z-P).

Dwie lipy w Święcanach na tzw. „Górze" przy polnym krzyżu, na parcelach nr kat. 8226 i 8888 (gromada Święcany, gmina Szerzyny, powiat Jasło), własność Piotra Króla, zamieszkałego w Święcanach, nr domu 29). (Pismo z 12 lutego 1949 r. L. K. S.-Z-6-24-49, numer rejestru: 19-ZP).

W województwie szczecińskim:

Osiem dębów o obwodach 326, 330, 381, 385, 390, 395, 425 i 610 cm, rosnących przy drodze gminnej, prowadzącej od stacji w Gawrońcu (linia Połczyn-Zdrój—Złociniec) do majątku „Różanin" (powiat Drawsko), na skraju lasu tuż przy oddziale 249, — własność gminy „Ostrowiec". (Pismo Urzędu Wojewódzkiego Szczecińskiego z 26 maja 1948 r. L.: II/4/3/KS-MZ/49, numer rejestru zabytków województwa szczecińskiego: 42).

Dziewięć dębów rosnących na pastwisku za stodołami w Starym Worowie (gromada Stare Worowo, gmina Ostrowiec, powiat Drawsko), własność Skarbu Państwa w zarządzie Państwowych Nieruchomości Ziemskich, Administracji zespołu Gawroniec. (Pismo z 16 marca 1949 r. L.: 4/II/KS/MZ/49, numer rejestru: 32).

Topola czarna o obwodzie 326 cm w mieście Szczecinie, za kościołem przy zieleńcu u zbiegu ulic Ledóchowskiego i Śląskiej, — własność Zarządu Miejskiego w Szczecinie. (Pismo z 17 maja 1949 r. L.: I/4 I/8/KS-MZ/49, numer rejestru: 43).

W województwie śląsko-dąbrowskim:

Buk o obwodzie 200 cm rosnący w lesie w Kochcicach (gromada i gmina Kochcice, powiat Lubliniec, nadleśnictwo Czarny Las, leśnictwo Kochcice, oddział 37), własność Skarbu Państwa, w zarządzie Dyrekcji Lasów Państwowych w Opolu. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego Śląsko-Dąbrowskiego z 12 marca 1949 r. L.: KS V/302/R156/49, numer rejestru województwa katowickiego: R 156).

Buk o obwodzie 333 cm w byłym majątku Malinowicach (miejscowość Malinowice, gmina Łagisza, powiat Będzin, nadleśnictwo państwowe Dąbrowa Górnicza), własność Skarbu Państwa (Lasów Państwowych). Pismo z 25 stycznia 1949 r. L. Kult/MOZ/IV/99/R140/49, numer rejestru: R 140).

Trzy dęby o obwodach 370, 380 i 400 cm w Dąbrowie Opolskiej na kolonii „Eichengrund" (miejscowość i gmina Dąbrowa Opolska, powiat Niemodlin), własność Skarbu Państwa w zarządzie Państwowych Nieruchomości Ziemskich, zespół Niewodniki. (Pismo z 17 stycznia 1949 r. L.: Kult/MOZ/IV/18/R124/49, numer rejestru: R 124).

Dąb o obwodzie 280 cm (średnica 90 cm), zwany „diabelskim dębem" w parku przy dawnym pałacu królewskim w Dobrodzieniu (gromada i gmina Dobrodzień, powiat Lubliniec), na parceli nr 1540/749, własność Skarbu Państwa, w zarządzie Państwowych Nieruchomości Ziemskich. (Pismo z 17 stycznia 1949 r. L.: Kult/MOZ/IV/25/R128/49, numer rejestru: R 128).

Siedem dębów o obwodach: 330, 400, 410, 420, 480, 490 i 520 cm, rosnących na terenie parku-lasu przy wąskiej ścieżce biegnącej z budynku zarządu majątku do stawu w Jarząbkowicach (gromada Jarząbkowice, gmina Pawłowice, powiat

Pszczyna), własność Państwowych Zakładów Hodowli Koni w Jarząbkowicach. (Pismo z 26 marca 1949 r. L.: KS V/379/R161/9, numer rejestru: R 161).

D ą b (z bluszczem) o obwodzie 200 cm w parku podworskim w K a r c z o w i e (gromada Karczów, gmina Dąbrowa Opolska, powiat Niemodlin), własność Spółdzielni Samopomocy Chłopskiej w Karczowie. (Pismo z 17 stycznia 1949 r. L.: Kult/MOZ/IV/16/R122/49, numer rejestru: R 122).

Stare d ę b y na terenie Wytwórni Chemicznej w K r u p s k i m M ł y n i e (gromada Krupski Młyn, powiat Strzelce), własność Wytwórni Chemicznej w Krupskim Młynie. (Pismo z 15 lutego 1949 r. L.: Kult/MOZ/IV/175/R148/49, numer rejestru: R 148).

Dwanaście d ę b ó w o obwodach 300, 310, 320, 340, 350 (2 egz.), 360, 370, 400, 460, 470 i 820 (z przymocowanym krzyżem), rosnących w parku w L i g o c i e (gromada Ligota, gmina Gracze, powiat Niemodlin), własność gromady Ligoty. (Pismo z 20 stycznia 1949 r. L.: Kult/MOZ/IV/28/R131/49, numer rejestru: R 131).

D ą b o obwodzie 190 cm, zrośnięty na wysokości 1,50 m, w M a g n u s z o w i c a c h (gromada Magnuszowice, gmina Gracze, powiat Niemodlin), własność gromady Magnuszowic. (Pismo z 20 stycznia 1949 r. L.: Kult/MOZ/IV/29/R132/42, numer rejestru: R 132).

Dwa d ę b y o obwodach osiągających 400 cm, w O s t r o ż n i c y, niedaleko siedziby Nadleśnictwa na wschód od szosy (gromada Ostrożnica, gmina Świerklaniec, powiat Tarnowskie Góry), własność Skarbu Państwa (Lasów Państwowych). (Pismo z 8 marca 1949 r. L.: KS V/408/R163/49, numer rejestru: R 163).

D ą b obok kapliczki w P o t ę p i e (gromada Potępa, gmina Tworóg, powiat Gliwice), własność gromady Potępy. (Pismo z 15 lutego 1949 r. L.: Kult/MOZ/IV/176/R149/49, numer rejestru: 149).

Stare d ę b y rosnące na tzw. „Grobli Łąckiej" w P s z c z y n i e (gromada, gmina i powiat Pszczyna), własność Skarbu Państwa (Lasów Państwowych). (Pismo z 15 lutego 1949 r. L.: Kult/MOZ/IV/177/R150/49, numer rejestru: R 150).

D ą b o obwodzie 670 cm, w rezerwacie „Łąka-Borek" w P u s z y n i e (gromada Puszyna, gmina Korfantów, powiat Niemo-

dlin), własność Pawła Springera, zamieszkałego w Piechocicach, nr domu 2. (Pismo z 20 stycznia 1949 r. L.: Kult/MOZ/IV/31/R134/49, numer rejestru: R 134).

Osiem dębów o obwodach: 350 cm (2 egz.), 400, 450, 460, 490, 500 i 630 cm, rosnących w parku w Rogach (gromada Rogi, gmina Gracze, powiat Niemodlin), własność gromady „Rogi". (Pismo z 20 stycznia 1949 r. L.: Kult/MOZ/IV/27/R130/49, numer rejestru: R 130).

Cztery dęby o obwodach do 500 cm, rosnące na terenie „Huty Piela" w Rudzińcu (gromada i gmina Rudziniec, powiat Gliwice), własność Zjednoczenia Przemysłu Maszynowego w Gliwicach. (Pismo z 20 stycznia 1949 r. L.: Kult/MOZ/IV/33/R136/49, numer rejestru: R 136).

Sześć dębów o obwodach od 360 do 520 cm oraz 3 topole o obwodach po około 400 cm, na grobli wiodącej od dworca do „Leśnego Młyna", 1 dąb o obwodzie 560 cm oraz 2 topole o obwodach 490 i 750 cm rosnące na tamie nad Odrą w Tworkowie (gromada Tworków, gmina Krzyżanowice, powiat Raciborz, leśnictwo Czerwięcice, nadleśnictwo Baworów), własność Skarbu Państwa, w zarządzie Majątku Państwowego „Tworków". (Pismo z 20 maja 1949 r. L.: KS V/627/R173/9, numer rejestru: R 173).

Jałowiec o wysokości 8 m, w Myślinie (gromada Myślina, gmina Szemrowice, powiat Lubliniec), własność Adolfa Boska. (Pismo z 17 stycznia 1949 r. L.: Kult/MOZ/IV/23/R126/49, numer rejestru: R 126).

Lipa o obwodzie 390 cm w Grabówce, przy drodze do Wiwlikata w pobliżu figury św. Jana z XV w. (gromada Grabówka, gmina Lubomia, powiat Rybnik). (Pismo z 21 marca 1949 r. L.: KS V/338/R159/49, numer rejestru: R 159).

Lipa o obwodzie ponad 300 cm (średnica 100 cm) w Lublińcu, na parcelach kat. 767/7 karta mapy 2 (gromada, gmina i powiat Lubliniec), własność Śląskich Zakładów Psychiatrycznych w Lublińcu. (Pismo z 12 lutego 1949 r. L.: KS V/127/R147/49, numer rejestru: R 147).

Lipa o obwodzie 720 cm, rosnąca w parku w Ligocie (gromada Ligota, gmina Gracze, powiat Niemodlin), własność gromady Ligoty. (Pismo z 20 stycznia 1949 r. L.: Kult/MOZ/IV/28/R131/49, numer rejestru: R 131).

Cztery l i p y o obwodach 240, 250, 320 i 360 cm, rosnące nad Jeziorem Paprocańskim w P a p r o c a n a c h (gromada i gmina Paprocany, powiat Pszczyna, nadleśnictwo państwowe Żwaków), własność Skarbu Państwa (Lasów Państwowych). (Pismo z 31 marca 1949 r. L.: KS V/389/R162/49, numer rejestru: R 162).

L i p a o obwodzie 760 cm w P r o ś l i c a c h, od strony północnej w kierunku drogi na Byczynę (gromada Proślice, gmina Skałągi, powiat Kluczborek), własność Skarbu Państwa, w zarządzie Państwowych Nieruchomości Ziemskich w Proślicach, zespół Kostów. (Pismo z 25 stycznia 1949 r. L.: Kult/MOZ/IV/98/R139/49, numer rejestru: R 139).

Pięć l i p o obwodach do 450 cm i 1 t o p o l a, w zachodniej części parku w R u d n i k u (gromada i gmina Rudnik, powiat Racibórz, leśnictwo Czerwięcice, nadleśnictwo Baworów), własność Skarbu Państwa, w zarządzie Cukrowni w Raciborzu. (Pismo z 20 maja 1949 r. L.: KS V/579/R171/49, numer rejestru: R 171).

Cztery l i p y: 2 o obwodach 302 i 312 cm, trzecia o 2 pniach o obwodach 206 i 244 cm, w S a d o w i e przy drodze powiatowej do Koszęcina na granicy Sadowa i Wierzbia nad przepustem (gromada i gmina Sadów, powiat Lubliniec), własność Skarbu Państwa, w zarządzie Wydziału Komunikacyjnego Urzędu Wojewódzkiego Śląsko-Dąbrowskiego. (Pismo z 12 lutego 1949 r. L.: Kult/MOZ/IV/125/R145/49, numer rejestru: R 145).

L i p a o obwodzie 650 cm z zamurowaną dziuplą i tablicą objaśniającą, w S i e r a k o w i e (gmina Sieraków, powiat Lubliniec), własność Szkoły Rolniczej w Sierakowie. (Pismo z 17 stycznia 1949 r. L.: Kult/MOZ/IV/24/R127/49, numer rejestru: R 127).

L i p a o obwodzie 450 cm z obrazkiem Matki Boskiej, rosnąca przy szosie Parków—Mazurów oraz t o p o l a o obwodzie 650 cm rosnąca w zachodniej części parku w S t r z y b n i k u (gromada Strzybnik, gmina Rudnik, powiat Racibórz, leśnictwo Czerwięcice, nadleśnictwo Baworów), własność Skarbu Państwa, w zarządzie Państwowych Nieruchomości Ziemskich w Opolu. (Pismo z 20 maja 1949 r. L.: KS V/626/R172/49, numer rejestru: R 172).

S o s n y zrośnięte w K o s z ę c i n i e, tuż przy szosie z Koszęcina do Bruśka, przy kamieniu „4 km“ (gromada i gmina Koszęcin, powiat Lubliniec, nadleśnictwo państwowe Koszęcin, leśnictwo Trójca, oddział 172-b), własność Skarbu Państwa (Lasów Państwowych). (Pismo z 12 lutego 1949 r. L.: Kult/MOZ/IV/101/R121/49, numer rejestru: R 121).

S o s n a kandelabrowa w L i p o w e j, przy drodze z Dąbrowy Opolskiej do Lipowej (Polska Lipa) w odległości 90 m od lasu, od strony wsi Lipowej (gromada Lipowa, gmina Skorogoszcz, powiat Niemodlin), własność Skarbu Państwa w zarządzie Państwowych Nieruchomości Ziemskich w Lipowej. (Pismo z 17 stycznia 1949 r. L.: Kult/MOZ/IV/17/R123/49, numer rejestru: R 123).

Trzy t o p o l e o obwodach do 300 cm, rosnące w parku podworskim w K a r c z o w i e (gromada Karczów, gmina Dąbrowa Opolska, powiat Niemodlin), własność Spółdzielni Samopomocy Chłopskiej w Karczowie. (Pismo z 17 stycznia 1949 r. L. Kult/MOZ/IV/16/R122/49, numer rejestru: R 122).

W i ą z w ogrodzie przy plebanii w S i e r o t a c h (gromada Sieroty, gmina Wielowieś, powiat Gliwice), własność Katolickiego Urzędu Parafialnego w Sierotach. (Pismo z 20 stycznia 1949 r. L.: Kult/MOZ/IV/34/R137/49, numer rejestru: R 137).

W i e r z b a w L i g o c i e T o s z e c k i e j (gromada Ligota Toszecka, gmina Toszek, powiat Gliwice), własność P i o t r a B r z e z i n y. (Pismo z 17 stycznia 1949 r. L.: Kult/MOZ/IV/19/R125/49, numer rejestru: R 125).

Aleje

W w o j e w ó d z t w i e k r a k o w s k i m:

Aleja dojazdowa, zożona z sędziwych d ę b ó w i l i p, prowadząca do byłego dworu w B r n i u (gromada Breń, gmina i powiat Dąbrowa Tarnowska) na parc. gr. l. k. 1005/2 wchodzącej w skład spisu I. dobro publ., własność Skarbu Państwa w zarządzie Państwowego Gimnazjum Rolniczego Żeńskiego w Oleśnie. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego Krakowskiego z 31 marca 1949 r. L. K. S. M. Z. III-2-13/49).

Aleja l i p o w a w K o r a b n i k a c h[1]).

Aleja l i p o w o-d ę b o w a, złożona z 46 drzew, o obwodach osiągających 400 cm, przy drodze, która prowadzi od szosy do byłego dworu w W i e l k i c h D r o g a c h (gromada Wielkie Drogi, gmina Brzeźnica, powiat Wadowice) na parceli 1069/1 i 1069/2, lwh. 341, własność Skarbu Państwa, w użytkowaniu Spółdzielni Gminnej Związku Samopomocy Chłopskiej w Brzeźnicy. (Pismo z 13 czerwca 1949 r. L. K. S. I-4-21/48).

Por. str. 24.

W województwie łódzkim:

Aleja bukowa, zachowana w szczątkach, złożona z drzew o obwodach od 74 do 112 cm w Glinniku-Podolu (gromada Glinnik-Podole, gmina Dobra, powiat Brzeziny), własność Jana Margońskiego, zamieszkałego w Glinniku-Podolu. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego Łódzkiego z 15 czerwca 1948 r. L. dz.: K. S. XII-342/48, numer rejestru województwa łódzkiego: 141/P-I-8).

W województwie rzeszowskim:

Aleja złożona z 2 rzędów lip rosnących na długości 2 km po obu stronach gościńca między gromadą „Wysocko" a przysiółkiem „Dresina" (gmina Munina, powiat Jarosław), założona w XVII w. na parcelach gruntowych nr 1609, 1612, 1613 i 1616, wchodzących w skład ciała hipotecznego lwh. 1150 tabuli obwodowej w Przemyślu, — własność Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych, Departamentu Funduszu Ziemi w Warszawie. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego Rzeszowskiego z 28 lutego 1949 r. L. K. S.-Z-9-17-49, numer rejestru województwa rzeszowskiego: 26-ZP).

W województwie śląsko-dąbrowskim:

Aleja grabowa w Łubowicach (gromada i gmina Łubowice, powiat Raciborz, leśnictwo Czerwięcice, nadleśnictwo Baworów), własność Spółdzielni Gminnej w Łubowicach. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego Śląsko-Dąbrowskiego z 20 maja 1949 r. L.: KS V/628/R174/49, numer rejestru województwa katowickiego: R 174).

Aleja brzozowa, złożona z 150 drzew o obwodach od 180 do 218 cm, rosnąca wzdłuż obydwu stron szosy od stacji kolejowej w Murckach do kopalni „Murcki" (gromada i gmina Murcki, powiat Pszczyna), własność Powiatowego Zarządu Drogowego w Pszczynie. (Pismo z 25 stycznia 1949 r. L.: Kult/MOZ/IV/100/R141/49, numer rejestru: R 141).

Aleja brzozowa długości 900 m w Studzionce, przy drodze z gromady Studzionki do leśniczówki leśnictwa „Czarne Doły" (gmina Wielka Wisła, powiat Pszczyna), własność Zarządu Drogowego w Pszczynie. (Pismo z 12 marca 1949 r. L.: KS V/303/R157/49, numer rejestru: R 157).

Parki

W w o j e w ó d z t w i e k r a k o w s k i m:

Park otaczający były dwór w W i e l k i c h D r o g a c h (gromada Wielkie Drogi, gmina Brzeźnica, powiat Wadowice) na parceli 1 i 4, lwh. 341, własność Skarbu Państwa w użytkowaniu Spółdzielni Samopomocy Chłopskiej w Wielkich Drogach. (Pismo z 13 czerwca 1949 r. L. K. S. I-4-18/49).

W w o j e w ó d z t w i e k i e l e c k i m:

Park w resztówce majątku N a g ł o w i c e (gromada i gmina Nagłowice, powiat Jędrzejów), własność Skarbu Państwa, pod zarządem Państwowego Domu Dziecka w Nagłowicach. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego Kieleckiego z 12 listopada 1948 r. L.: Klt. ZK-4-193/48, numer rejestru województwa kieleckiego: 193).

W w o j e w ó d z t w i e ł ó d z k i m:

Park wraz z zabudowaniami, pochodzący z 1780 r., w A r k a d i i (gromada Arkadia, gmina Nieborów, powiat Łowicz), własność Muzeum Narodowego, Oddziału w Nieborowie. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego Łódzkiego z 26 października 1948 r. L. dz.: K. S. XII-807/48, numer rejestru zabytków województwa łódzkiego: 205/P-VI-3).

Park przy resztówce „B e ł ż a t k a" (gromada Bełżatka, gmina Piotrków), własność Zarządu Miejskiego w Piotrkowie. (Pismo z 12 maja 1946 r. L. dz.: K. S. XII-56/46, numer rejestru: 16/P-IX-1).

Park kościelny w B ę d k o w i e (gromada i gmina Będków, powiat Brzeziny), własność Urzędu Parafialnego Rzymskokatolickiego w Będkowie. (Pismo z 18 czerwca 1948 r. L. dz.: K. S. XII-368/48, numer rejestru 181/P-I-12).

Park pałacowy przy szosie Łódź-Łowicz w B r a t o s z e w i c a c h (gromada i gmina Bratoszewice, powiat Brzeziny), własność Państwowego Liceum Handlowego i Instytutu Rolnego w Bratoszewicach. (Pismo z 18 czerwca 1948 r. L. dz.: K. S. XII-369/48, numer rejestru: 180/P-I-11).

Park w G ł ó w n i e (gromada i gmina Główno, powiat Łowicz), własność Zarządu Miejskiego w Głównie. (Pismo z 3 lipca 1948 r. L. dz.: K. S. XII-412/48, numer rejestru: 182/P-I-13).

Park o obszarze 12 ha, założony w XVII w. w K r u s z y n i e w otoczeniu byłego pałacu D e n h o f ó w, później L u b o m i r s k i c h (gromada i gmina Kruszyna, powiat Radomsko), własność

Skarbu Państwa, w zarządzie Domu Dziecka im. gen. Witolda w Kruszynie. (Pismo z 27 lipca 1948 r. L. dz.: K. S. XII-485/48, numer rejestru: 204/P-X-30).

Park i aleje w byłym majątku L i s o w i c a c h (gromada Lisowice, gmina Długie, powiat Brzeziny), własność Skarbu Państwa. (Pismo z 3 lipca 1948 r. L. dz.: K. S. XII-411/48, numer rejestru: 184/P-I-15).

Park założony w XIX wieku koło byłego dworu w M z u r k a c h (gromada Mzurki, gmina Woźniki, powiat Piotrków), własność Gminnej Spółdzielni Samopomocy Chłopskiej w Mzurkach. (Pismo z 27 listopada 1948 r. L. dz.: K. S. XII-957/48, numer rejestru: 218/P-IX-28).

Park w stylu angielskim i francuskim w N i e b o r o w i e (gromada i gmina Nieborów, powiat Łowicz), własność Muzeum Narodowego, Oddziału w Nieborowie. (Pismo z 26 października 1948 r. L. dz.: K. S. XII-800/48, numer rejestru: 14/P-VI-2).

Park założony na początku XIX wieku koło byłego dworu w P o p i e n i u (gromada i gmina Popień, powiat Brzeziny), własność Skarbu Państwa, w zarządzie Państwowych Nieruchomości Ziemskich w Popieniu. (Pismo z 3 lipca 1948 r. L. dz.: K. S. XII-409/48, numer rejestru: 185/P-I-16).

Park pałacowy w byłym majątku „R o g ó w" (gromada i gmina Rogów, powiat Brzeziny), własność Skarbu Państwa, w zarządzie Państwowych Nieruchomości Ziemskich w Rogowie. (Pismo z 18 czerwca 1948 r. L. dz.: K. S. XII-366/48, numer rejestru: 188/P-I-19).

Park pochodzący z XVIII—XIX w. w byłej rezydencji Prezydenta R. P. w osadzie leśnej S p a l e (gromada Królowa Wola, gmina Inowłódz, powiat Rawa Mazowiecka), własność Skarbu Państwa (Lasów Państwowych). (Pismo z 16 czerwca 1948 r. L. dz.: K. S. XII-350/48, numer rejestru: 1/P-I-1).

W w o j e w ó d z t w i e r z e s z o w s k i m:

Park podworski o powierzchni 4 ha 32 a, w B i e l i n a c h (gromada Bieliny, gmina Ulanów, powiat Nisko) na parceli grunt. nr 151 wchodzącej w skład ciała hipotecznego lwh. 209 tabuli obwodowej w Rzeszowie, własność Urzędu Wojewódzkiego, Wydziału Oświaty Rolniczej, Działu Rolnictwa i Reform Rolnych w Rzeszowie. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego Rzeszowskiego z 28 lutego 1949 r. L. K. S. III B. 5-41-48, numer rejestru województwa rzeszowskiego: 20 ZP).

Park podworski o powierzchni 2 ha w Boratynie (gromada Boratyn, gmina Chłopice, powiat Jarosław) na parcelach bud. nr 15, 16, 17 i 18 oraz parcelach grunt. nr 321 i 322, wchodzących w skład ciała hipotecznego lwh. 81 tabuli obwodowej w Przemyślu, własność Zarządu Gminnej Spółdzielni Samopomocy Chłopskiej w Chłopicach. (Pismo z 28 lutego 1949 r. L. K. S.-Z-9-15/49, numer rejestru: 24 ZP).

Park podworski o powierzchni 2 ha, założony w XIX w. w Chłopicach (gromada i gmina Chłopice, powiat Jarosław) na parcelach grunt. nr 15 i 21 wchodzących w skład ciała hipotecznego lwh. 76 tabuli obwodowej w Przemyślu, własność Państwowego Gimnazjum Spółdzielczego w Chłopicach. (Pismo z 28 lutego 1949 r. L. K. S.-Z-9-14-49, numer rejestru 23 ZP).
gmina Pruchnik, powiat Jarosław), na parcelach bud. nr 6 i 8 oraz parcelach grunt. nr 2, 3, 5, 6 i 595, wchodzących w skład ciała hipo-

Park podworski o powierzchni 2 ha, założony w XVIII w. w Cieszacinie Wielkim (gromada Cieszacin Wielki, gmina Jarosław-wieś, powiat Jarosław) na parcelach bud. nr 1 i 2 oraz parceli grunt. nr 4, wchodzących w skład ciała hipotecznego lwh. 106 tabuli obwodowej w Przemyślu, własność Zarządu Gminnej Samopomocy Chłopskiej w Cieszacinie. (Pismo z 28 lutego 1949 r. L. K. S.-Z-9-13-49, numer rejestru: 22 ZP).

Park podworski o powierzchni 1,5 ha, założony w XVIII w. w Hawłowicach Dolnych (gromada Hawłowice Dolne, gmina Pruchnik, powiat Jarosław) na parcelach bud. nr 1 i 2 oraz parcelach grunt. nr 11 i 12, wchodzących w skład ciała hipotecznego lwh. 128 tabuli obwodowej w Przemyślu, własność Zarządu Gminnej Samopomocy Chłopskiej w Pruchniku. (Pismo z 28 lutego 1949 r. L. K. S.-Z-9-23-49, numer rejestru: 32 ZP).

Park podworski o powierzchni 1 ha, założony w XVIII w. w Hawłowicach Górnych (gromada Hawłowice Górne, tecznego lwh. 77 tabuli obwodowej w Przemyślu, — własność Zarządu Gminnej Sapomocy Chłopskiej w Pruchniku. (Pismo z 28 lutego 1949 r. L. K. S.-Z-9-12-49, numer rejestru: 21 ZP).

Park podworski o powierzchni 3 ha 89 a, w Jankowej (gromada Jankowa, gmina Bobowa, powiat Gorlice) na parcelach grunt. nr kat. 204/1, 205/6, 208/1, 198 i 196, wchodzących w skład ciała hipotecznego L. 1234 tabuli obwodowej w Tarnowie, własność Związku Samopomocy Chłopskiej w Bobowej. (Pismo z 22 czerwca 1949 r. L. K. S. U-6-27-49, numer rejestru: 35-ZP).

Park o powierzchni 2 ha, w otoczeniu klasztoru ss. Niepokalanek w J a r o s ł a w i u (gromada, gmina i powiat Jarosław), założony w XVI w. na parc. bud. nr 483/2, 483/3 oraz parc. grunt. nr 1566, 1567 i 1568, wchodzących w skład ciała hipotecznego lwh. 413 gminy kat. „Jarosław“, własność klasztoru. (Pismo z 28 lutego 1949 r. L. K. S.-Z-9-22-49, numer rejestru: 31 ZP).

Park pałacowy o powierzchni 14 ha w P e ł k i n i a c h (gromada Pełkinie, gmina Jarosław-wieś, powiat Jarosław) na następujących parcelach: 1) parc. bud. nr 166 oraz parc. grunt. nr 1050, 1053/3, 1053/5, 1053/4, 1051, 2616, 1042/4, 1042/3, 1043, 1045, 1042/1, 966, 1042/2, 965, 975/1, 1040, wchodzących w skład ciała hipotecznego lwh. 178 gminy kat. „Pełkinie“; 2) parc. grunt. nr 260, 254, 253, 252, 244, 245, wchodzących w skład ciała hipot. lwh. 318 gminy kat. „Kruhel Pawłosiowski“, własność Skarbu Państwa, — użytkowany przez Ministerstwo Pracy i Opieki Społecznej. (Pismo z 21 stycznia 1949 r. L. K. S.-Z-6-1-49, numer rejestru: 18 ZP).

Park podworski typu angielskiego, o powierzchni 3 ha, pochodzący z XVIII w., w R u d o ł o w i c a c h (gromada Rudołowice, gmina Rozwienica, powiat Jarosław) na parcelach bud. nr 1 i 2 i parc. grunt. nr 1, wchodzących w skład ciała hipotecznego lwh. 810 gminy kat. Rudołowice, własność Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych, Departamentu Funduszu Ziemi w Warszawie. (Pismo z 28 lutego 1949 r. L. K. S.-Z-9-21-49, numer rejestru zabytków: 30 ZP).

Park o powierzchni 33 ha, założony w XVIII w. w S i e n i a w i e (gromadą i gmina Sieniawa, powiat Jarosław na parcelach bud. nr 1, 4/1 i parc. grunt. nr 13, 15, 16/1, 16/2, 811/1, 812, 813, 814, 815, 816, 820, 825, 867, 870, 895, 907, 908, 909, 914, 915, 929, 930/1, wchodzących w skład ciała hipotecznego lwh. 722 gminy kat. Sieniawy, własność Skarbu Państwa, użytkowany przez Państwową Szkołę Rolniczą w Sieniawie. (Pismo z 28 lutego 1949 r. L. K. S.-Z-9-20-49, numer rejestru: 29 ZP).

Park o powierzchni 20 ha, założony w XVIII w. w W y s o c k u (gromada Wysocko, gmina Munina, powiat Jarosław) na parcelach bud. nr: 1, 3, 10, 11, 12 i parcelach grunt. nr: 1, 2, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 15, 33, 39, 1578, 1579, 1618, wchodzących w skład ciała hipotecznego lwh. 1150 tabuli obwodowej w Przemyślu, własność Skarbu Państwa, w zarządzie Państwowych Nieruchomości Ziemskich w Przemyślu. (Pismo z 28 lutego 1949 r. L. K. S.-Z-9-19-49, numer rejestru: 28 ZP).

Park o powierzchni 10 ha, założony w XVII w. w Z a r z e c z u (gromada Zarzecze, gmina Rozwienica, powiat Jarosław) na parcelach bud. nr: 5, 6 i 7, lwh. 38 tabuli obwodowej w Przemyślu, własność Ministerstwa Rolnictwa i Reform Rolnych, Departamentu Funduszu Ziemi w Warszawie. (Pismo z 28 lutego 1949 r. L. K. S.-Z-9-18-49, numer rejestru: 27 ZP).

W w o j e w ó d z t w i e ś l ą s k o - d ą b r o w s k i m:

Park o powierzchni około 42 ha w D ą b r o w i e O p o l s k i e j (gromada i gmina Dąbrowa Opolska, powiat Niemodlin), własność Skarbu Państwa, w zarządzie Dyrekcji Lasów Państwowych w Opolu. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego Śląsko-Dąbrowskiego z 29 kwietnia 1949 r. L. KS V/495/R169/49, numer rejestru: R 169).

Park otaczający zamek (B a l e n s t r e m ó w) w K o c h c i c a c h (gmina i gromada Kochcice, powiat Lubliniec), w użytkowaniu Administracji Majątku „Kochcice“. (Pismo z 12 marca 1949 r. L. KS V/311/R158/49, numer rejestru: R 158).

Park o powierzchni około 40 ha w K o k o s z y c a c h (gromada i gmina Kokoszyce, powiat Rybnik), własność Kurii Diecezjalnej w Katowicach. (Pismo z 3 marca 1949 r. L. KS V/244/R153/49, numer rejestru: R 153).

Park przy zamku w K o r f a n t o w i e (gmina i gromada Korfantów, powiat Niemodlin), własność Zarządu Gminy w Korfantowie. (Pismo z 10 marca 1949 r. L. KS V/267/R155/49, numer rejestru: R 155).

Park o powierzchni 28,87 ha w K o s z ę c i n i e (gromada i gmina Koszęcin, powiat Lubliniec), własność Skarbu Państwa w zarządzie Państwowych Nieruchomości Ziemskich w Opolu. (Pismo z 29 kwietnia 1949 r. L. KS V/506/R168/49, numer rejestru: R 168).

Park o powierzchni 11,18 ha w K r a w a r z u (gmina i gromada Krawarz, powiat Raciborz), własność Skarbu Państwa, w użytkowaniu Kuratorium Okręgu Szkolnego, Ośrodka Szkoleniowego Nauczycielskiego w Katowicach. (Pismo z 3 marca 1949 r. L. KS V/243/R152/49, numer rejestru: R 152).

Park o powierzchni 0,83 ha w P r z y d r o ż u W i e l k i m (gromada Przydroże Wielkie, gmina Korfantów, powiat Niemodlin), własność Skarbu Państwa, w zarządzie Państwowych Nieruchomości Ziemskich w Przydrożu Wielkim. (Pismo z 20 stycznia 1949 r. L: Kult/MOZ/IV/32/R135/49, numer rejestru: R 135).

Park typu angielskiego w Świerklańcu (gromada i gmina Świerklaniec, powiat Tarnowskie Góry), własność Państwowego Instytutu Gospodarstwa Wiejskiego w Świerklańcu. (Pismo z 15 lutego 1949 r. L.: Kult/MOZ/IV/178/R151/49, numer rejestru: R 151).

Głazy narzutowe

W województwie śląsko-dąbrowskim:

Głaz narzutowy o obwodzie 185 cm z pamiątkową tablicą w Jankowicach (gromada i gmina Jankowice, powiat Pszczyna), własność Skarbu Państwa (Lasów Państwowych). (Pismo Urzędu Wojewódzkiego Śląsko-Dąbrowskiego z 12 lutego 1949 r. L.: Kult/MOZ/IV/126/R146/49, numer rejestru: R 146).

Głaz zwany „czarcim głazem" o objętości 3 m^3, częściowo wystający ponad ziemią, w Łomnicy (gromada Łomnica, gmina Wysoka, powiat Oleśno), własność Jana Lesika, zamieszkałego w Łomnicy. (Pismo z 20 stycznia 1949 r. L.: Kult/MOZ/IV/26/R129/49, numer rejestru: R 129).

Głaz narzutowy, granit, o objętości około 4 m^3, niedaleko rynku w Niemodlinie obok gospodarstwa rybnego Dyrekcji Lasów Państwowych (gromada, gmina i powiat Niemodlin), własność Zarządu Miejskiego w Niemodlinie. Głaz ten przywieziono z oddziału 13, obrębu „Lipiny". (Pismo z 20 stycznia 1949 r. L.: Kult/MOZ/IV/30/R133/49, numer rejestru: R 133).

Zabytki i ich otoczenie

Stare miasto Nysa w ramach średniowiecznego założenia z wszystkimi zabytkami architektonicznymi, ich najbliższym otoczeniem i rozplanowaniem ulic i placów, zamknięte ulicami: Piastowską, Szopena, Paderewskiego, Moniuszki i Kraszewskiego. (Pismo Urzędu Wojewódzkiego Śląsko-Dąbrowskiego z 5 marca 1949 r. L.: KS V/276/R154/49, numer rejestru województwa katowickiego: R 154).

ORGANIZACJA OCHRONY PRZYRODY

Komitet Ochrony Przyrody w Krakowie

Zmiany na stanowiskach delegatów w województwie kieleckim.

a) Zrzekł się funkcyj delegata w powiecie sandomierskim dyr. Włodzimierz Doroszewski z powodu zmiany miejsca pobytu.

b) Mianowani zostali delegatami:

1. w powiecie opatowskim ob. Adam Bugaj, nauczyciel; adres: Opatów, Szkoła nr 1;
2. w powiecie sandomierskim: inż. Jerzy Piotrowski, nadleśniczy; adres: Sandomierz, Nadleśnictwo Państwowe, ul. 15 Sierpnia.

Nowi delegaci w województwie krakowskim:

1. w powiecie brzeskim inż. Jan Warzecha, nadleśniczy; adres: Brzesko, Nadleśnictwo Państwowe;
2. w powiecie nowosądeckim inż. Włodzimierz Tomek, adres: Ciężkowice pod Tarnowem;
3. w powiecie tarnowskim upoważniono inż. Włodzimierza Tomka do pełnienia obowiązków delegata w części powiatu położonej na południe od linii kolejowej Kraków—Rzeszów, z wyłączeniem miasta Tarnowa. (W pozostałej części tego powiatu pełni obowiązki dotychczasowy delegat, dr Marian Bielatowicz);
4. w powiecie wadowickim ob. Mieczysław Kurzeja; adres: Andrychów, ul. Krakowska 2.

Delegatura w województwie śląsko-dąbrowskim. — Kustosz Muzeum Śląskiego w Bytomiu, Marian Bielewicz, mianowany został delegatem na wszystkie powiaty województwa śląsko-dąbrowskiego; adres: Bytom, Muzeum Śląskie, plac Sobieskiego 2.

Komitet Ochrony Przyrody w Łodzi

Stefania Kaśnicka, nauczycielka, która pełniła dotychczas obowiązki delegata Komitetu Ochrony Przyrody w Łodzi na powiat wieluński, zrzekła się tych funkcji z powodu złego stanu zdrowia.

Komitet Ochrony Przyrody w Poznaniu

W województwie poznańskim:

a) Zrzekli się funkcyj delegatów:

1. w powiecie kościańskim leśniczy Antoni Wiśniewski z powodu zmiany miejsca pobytu,
2. w powiecie krośnieńskim (Krosno Wielkopolskie) ks. Paweł Biłyk, który przeniósł się do Łagowa,

3. w powiecie nowotymskim (Nowy Tomyśl) dyr. Władysław Sławek,
4. w powiecie ostrowskim (Ostrów Wielkopolski) mgr Jerzy Dudziński,
5. w powiecie rawickim mgr Feliks Szymański,
6. w powiecie średzkim (Środa) inż. Marian Stanisław Połowicz,
7. w powiecie wolsztyńskim prof. Tadeusz Marcinkiewicz,
8. w powiecie wschowskim inż. Ignacy Woźniak z powodu zmiany miejsca pobytu.

b) Mianowani zostali delegatami:

1. w powiecie rawickim inż. Kazimierz Święcicki, nadleśniczy; adres: Nadleśnictwo Państwowe Łaszczyn pod Rawiczem,
2. w powiecie średzkim inż. Mieczysław Cyba; adres: Środa, ul. Szkolna,
3. w powiecie wolsztyńskim podinspektor szkolny Józef Borkowski; adres: Wolsztyn, Inspektorat Szkolny,
4. w powiecie wschowskim inż. Domicjan Korek, nadleśniczy; adres: Wschowa, Nadleśnictwo Państwowe.

W województwie szczecińskim:

Delegatem na powiat bytowski (Bytów) mianowany został prof. Stanisław Staszkiewicz, nauczyciel w Państwowym Liceum Pedagogicznym w Bytowie; adres: Bytów, ul. Kościuszki 34.

Delegat na powiat gryficki, prof. Maria Zerychowa, zrzekła się tych funkcji z powodu zmiany miejsca pobytu.

Komitet Ochrony Przyrody w Toruniu

W województwie gdańskim:

Mianowani zostali delegatami:

1. na powiat gdyński (Gdynia) Roman Otlewski; adres: Gdynia, ul. Daszyńskiego 32,
2. na powiat kwidzyński (Kwidzyń) Wojciech Ginter; adres: Kwidzyń, ul. Konarskiego 10,
3. na powiat morski (Wejherowo) Józefa Grzymkowska-Kleindienstowa; adres: Wejherowo, ul. Wilsona 2.

W województwie pomorskim:

Dotychczasowy delegat Komitetu na powiat świecki, Jan Żurek, zrzekł się tych funkcji z powodu zmiany miejsca pobytu.

Mianowani zostali delegatami:

1. na powiat nieszawski prof. Józef Kostrzewski; adres: Aleksandrów Kujawski, Państwowe Liceum Ogrodnicze;
2. na powiat rypiński lekarz Eugeniusz Nieliwódzki; adres: Rypin, Szpital Powiatowy;
3. na powiat włocławski (Włocławek) kierownik szkoły Stanisław Piątek; adres: Kłobia, poczta Lubraniec.

Komitet Ochrony Przyrody we Wrocławiu

Zmiany na stanowiskach delegatów.

W powiecie kamiennogórskim mianowany został delegatem leśniczy państwowy, ob. Stanisław Stupnicki (adres: gmina i gromada Krzeszów, powiat Kamienna Góra) w miejsce prof. Jana Radomskiego, który przeniósł się do Wrocławia.

Dyr. dr Władysław Postępski zrzekł się delegatury na powiat jeleniogórski z powodu zmiany miejsca pobytu.

Zatwierdzenie wydawnictwa Państwowej Rady Ochrony Przyrody do użytku szkolnego

Na podstawie zarządzenia Ministra Oświaty z dnia 24 kwietnia 1947 r. Nr VI-O-736/47, Minister Oświaty dr Stanisław Skrzeszewski pismem z dnia 12 lutego 1949 r. Nr: VI Oc-1810/48 zatwierdził jako dozwoloną w bibliotekach szkolnych szkół ogólnokształcących i zawodowych książkę E. Grabdy i J. Żelechowskiej pt. „Rybak w służbie ochrony przyrody“, która ukazała się w druku jako nr 69 tzw. osobnych wydawnictw Państwowej Rady Ochrony Przyrody.

Adres Redakcji i Administracji: Kraków, Ariańska 1 – Telefon Nr 560-50
Cena zeszytu 50 Zł.

Druk W. L. Anczyc i Spółka w Krakowie 443 M-54366

